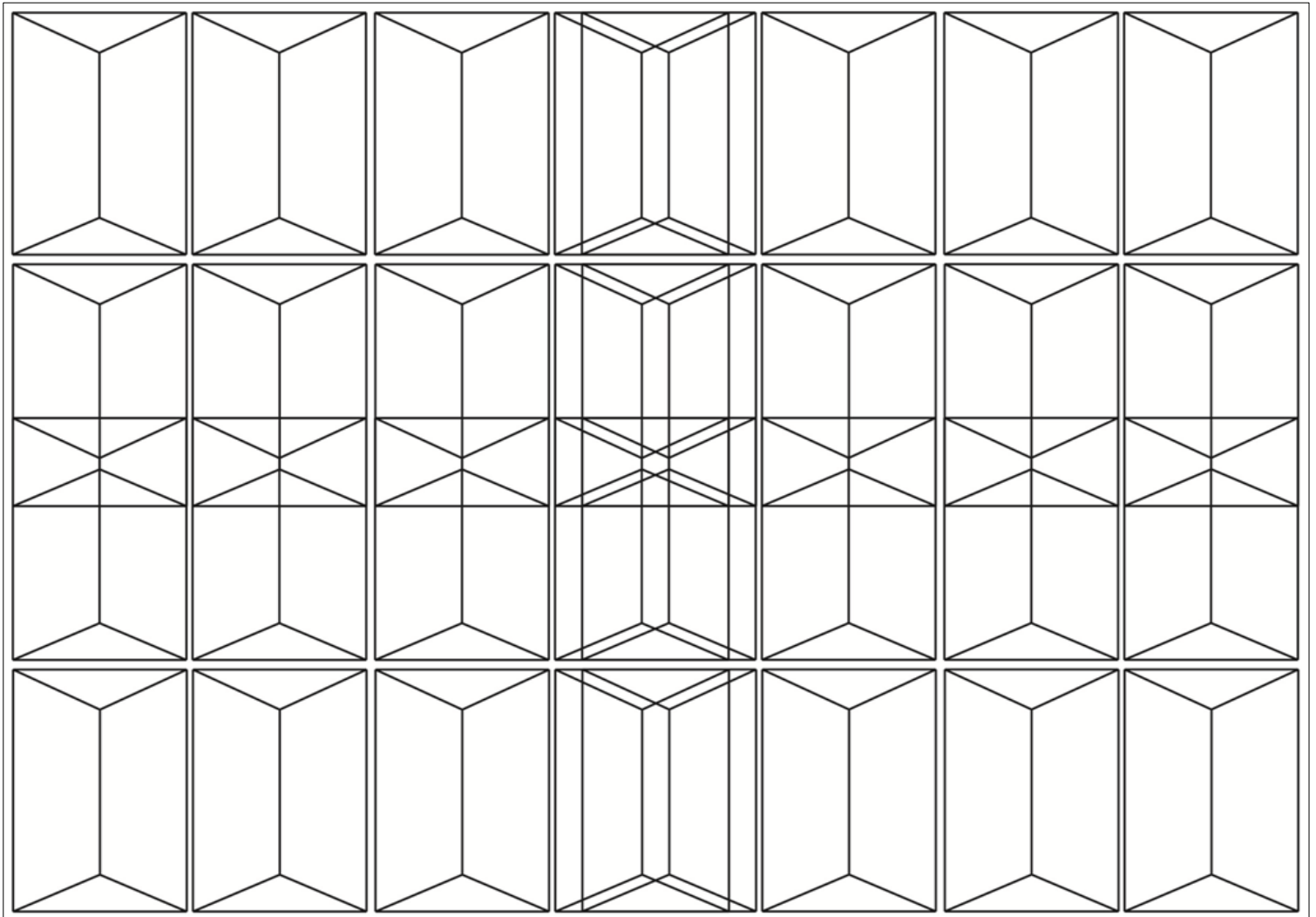
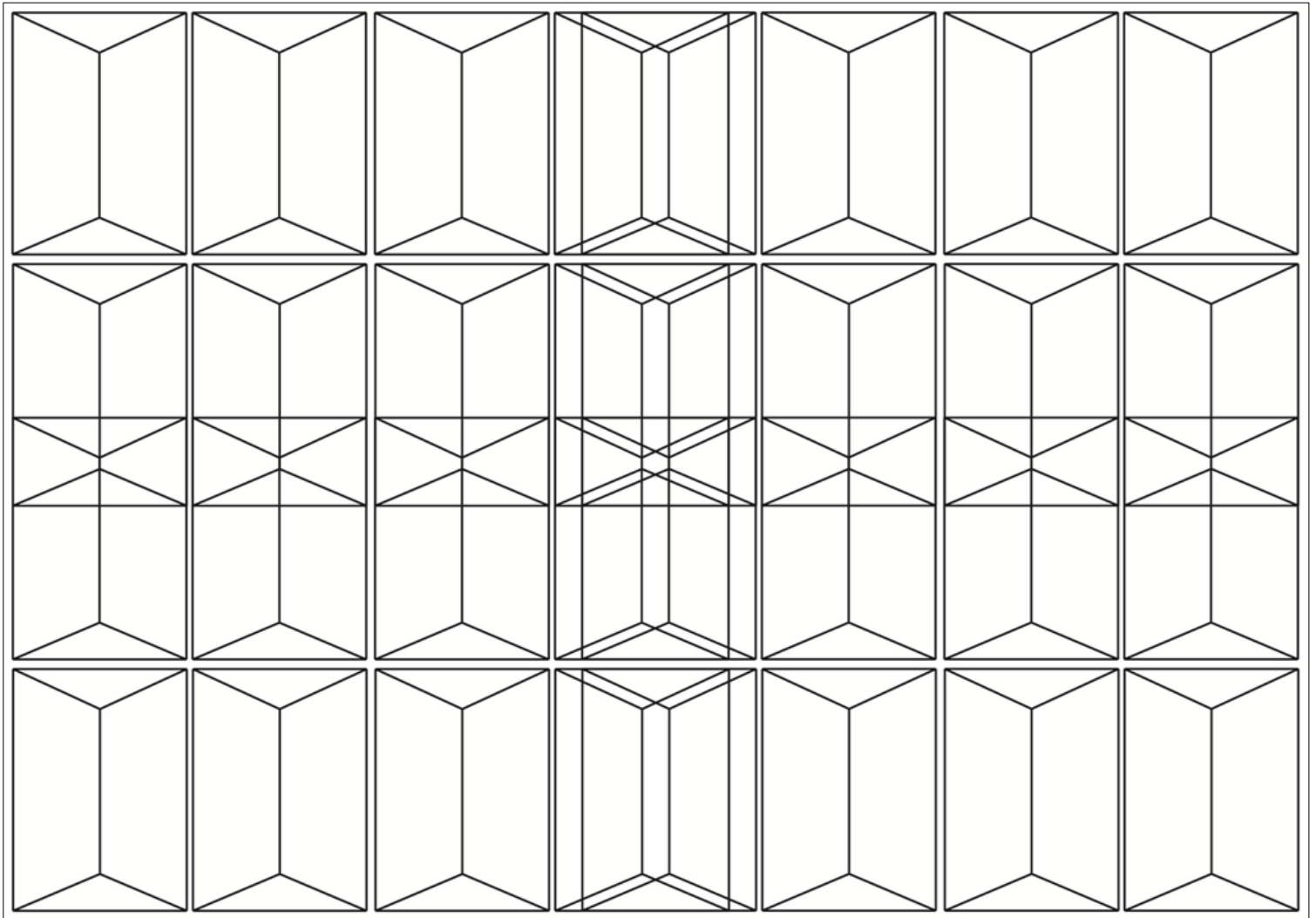

NUUO

Nuorille suunnattu lääkkeiden säilytys- ja kuljetusesine

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä (t) Olli Maunula	
Työn nimi NUUO – Nuorille suunnattu lääkkeiden säilytys- ja kuljetusesine	
Päiväys 02.04.2013	Sivumäärä/Liitteet 50/1
Ohjaaja (t) Marja-Leena Piippo	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani (t)	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyönä suunniteltiin nuorille käyttäjille lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen soveltuva esine. Tietoja nuorten tarpeista ja mielipiteistä esineeseen liittyen haettiin alun mielikuvien avulla sekä pienimuotoisen kohderyhmälle suunnatun sähköpostikyselyn kautta.</p> <p>Opinnäytetyö tehtiin tutkimustyönä, jossa asioita tutkittiin kohderyhmän näkökulmasta. Työn aikana panostettiin varsinkin esineen muodon, materiaalin, käyttötarkoituksen sekä kiinnityksen huomioon ottamiseen. Opinnäytetyön tekijä kuului myös kohderyhmään ja toi näin oman näkökulmansa työn edetessä esille.</p> <p>Esineestä valmistettiin prototyyppejä, joiden avulla testattiin esineen käytettävyyttä ja kiinnitettiin huomioita tehtyihin valintoihin, kuten kokoon sekä muotoon. Testikäyttäjänä toimivat kaksi kohderyhmään kuulunutta henkilöä, joista toinen oli opinnäytetyön tekijä itse.</p>	
Avainsanat Muotoilu, Keramiikka, Lääkkeet, Nuoret	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Olli Maunula			
Title of Thesis NUUO – Object for young people to store and carry their medicine			
Date	02.04.2013	Pages/Appendices	50/1
Supervisor(s) Marja-Leena Piippo			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>This thesis was to design an object for young people to store and to carry their medicine. Information about their interests and needs were gathered from first mental images and from small-scale email inquiry that was directed for target group.</p> <p>This thesis was made as research where things were searched from target group's point of view. Especially objects shape, material, functions and attachment were investigated during the process. Maker of the thesis was also part of the target group and he brought his point of view to the work.</p> <p>There were two prototypes and two test pieces made during the thesis. Information about objects usability and notes from size and shape were gathered by the test. Two people from target group were used as test people. Maker of the thesis was another of these two test people.</p>			
Keywords Design, Ceramic, Medicine, Young people,			

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	6
1. KUKA, MITÄ & MIKSI	6
1.1 MINÄ – MUOTOILIJAN TYÖN TAKANA	6
1.2 TAUSTA – LÄÄKITYS	7
1.3 KOHDERYHMÄ	7
1.4 DOSETTI	8
2. YHTEISTYÖSTÄ - TUTKIMUSTYÖKSI	9
3. KYSELY – MITEN & MISSÄ?	10
3.1 VASTAUKSET	10
3.2 OMAT VASTAUKSET	13
4. SUUNNITTELUPROSESSI	15
4.1 ALUN MIELIKUVAT	15
4.2 SALATTU KAUNEUS	17
4.3 MATERIAALIEN MAAILMA	20
4.4 MATERIAALI POHDINTAA	22
5. MUOTOILU AIKAJANANA	23
5.1 KOKO & MUOTO – KÄSI KÄDESSÄ	23
5.2 AIKAJANA	25
6. IDEOISTA - IDEAKSI	41
6.1 PROTOTYYPPIEN VALMISTUS	42
6.2 TESTI – ESINE OSANA ARKEA	44
6.3 TULEVAISUUS	46
7. ARVIONTI & POHDINTA	47
LÄHTEET	49
LIITTEET	49
KUVALÄHTEET	49
LAUSAHDUKSET	50

JOHDANTO

Ajatus opinnäytetyölle lähti liikkeelle omista huomioistani sekä tarpeistani. Säännöllisesti lääkkeitä syöväenä nuorena huomasin, ettei kaltaisiani nuoria oltu otettu huomioon erilaisten lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen soveltuvien esineiden suunnittelussa.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen soveltuva esine nuorille sekä tehdä siitä prototyypit. Prototyyppien tarkoituksena oli konkreettisen esineen avulla löytää esineen hyviä ja huonoja puolia. Tavoitteena olivat myös kyselyn ja mahdollisen yhteistyön avulla selvittää nuorten tarpeita, mieltymyksiä sekä käytäntöjä lääkkeisiin liittyen sekä pystyä hyödyntämään tätä tietoa suunnittelussa. Opinnäytetyön aikana keskityin laajasti esineen käyttämisen, muodon, materiaalin sekä kohderyhmän huomioon ottamiseen suunnittelussa.

1. KUKA, MITÄ & MIKSI

Päätin suunnitella opinnäytetyönäni lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen soveltuvan esineen, jonka kohderyhmänä olivat nuoret. Idea työlleni lähti siitä, kun minulla diagnosoitiin epilepsia vuoden 2012 kesällä. Tämän vuoksi minulle määrättiin päivittäinen lääkitys epilepsia-kohtauksien varalta. Lääkityksen aloitettuani oli minun vaikea muistaa lääkkeiden syöminen sekä niiden säännöllisyys. Myös lääkkeiden kuljettaminen mukana oli haastavaa.

1.1 MINÄ – MUOTOILIJA TYÖN TAKANA

Opinnäytetyötäni tehdessä olin opiskellut noin kolme ja puoli vuotta muotoilua – pääaineenani keramiikka. Muotoilu on jo pitkään ollut lähellä sydäntäni ja pidän esineistä, jotka ovat samaan aikaan kauniita sekä toimivia käyttötarkoituksessaan. Kuluttajana yritän välttää turhaa tavaraa – laatu korvaa määrän.

Vaihtojakso Viron pääkaupungissa Tallinnassa keväällä 2012 toi tyyliäni muotoilijana selkeämmin esille. Muotoilijana olen minimalististi, vaikka välillä myös runsautta on näkyvissä töissäni. Selkeys on kuitenkin leimallisempaa tekemiselleni muotoilussa kuin mikään muu. Muotoilijana toivon pystyväni löytämään muotojen ja materiaalien yhdistelmiä, joiden kautta luoda koskettavia ja toimivia esineitä tähän ja tulevaan hetkeen.

1.2 TAUSTA – LÄÄKITYS

Opinnäytetyöni alkaessa olin syönyt lääkkeitä vasta alle puoli vuotta. Lääkityksen alettua niiden syömisestä tuli päivittäistä ja se tapahtui aamuin ja illoin. Tämä on tyypillinen tapa epilepsialääkityksessä, koska epilepsialääkkeiden tarkoituksena on pitää mahdolliset epilepsiakohtaukset poissa. Tämän takia lääkkeiden syömisestä tuli olla säännöllistä noin 12 tunnin välein, jotta niillä pystyttiin takaamaan paras lopputulos kohtauksien estämiseksi.

Lopullinen päätös aiheen valinnalle oli se, että halusin suunnitella käyttöesineen, jolle oli aidosti tarvetta ja jolla oli mahdollisuus vaikuttaa positiivisesti tietyn ihmisryhmän arkeen. Asia oli henkilökohtainen minulle sekä monelle muulle, jotka kävivät elämässään läpi samoja asioita. Omassa arjessani tutuiksi tulleet asiat koskettivat myös monia muita ihmisiä. Asioita, joihin toivoin löytäväni ratkaisuja olivat esimerkiksi lääkkeiden unohtaminen, arjen ja muistamisen helpottaminen sekä lääkkeiden kuljettamisen helpottaminen. Halusin löytää ongelmiin ratkaisun, joka toimi useilla ihmisillä ja josta olisi aidosti hyötyä mahdollisimman monille. Lisäksi halusin esineen olevan visuaalisesti kaunis, jotta se loisi positiivisemmän lähestymistavan lääkkeisiin ja niiden taustalla olevaan sairauteen.

1.3 KOHDERYHMÄ

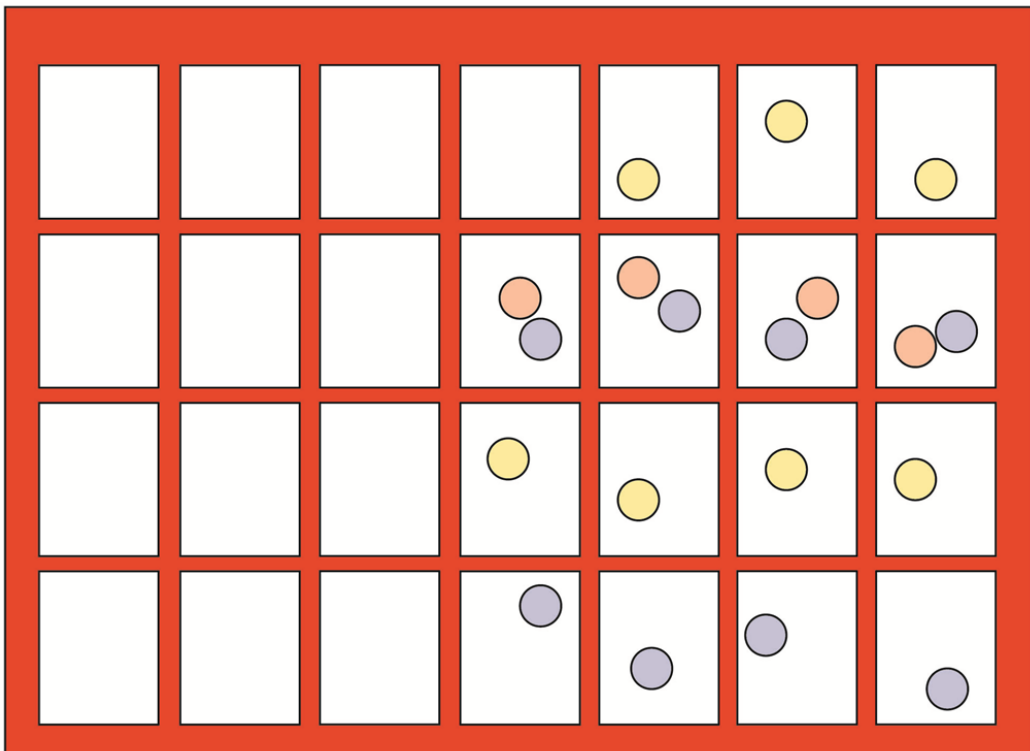
Opinnäytetyöni kohderyhmänä olivat nuoret. Nuorilla tarkoitin tietynlaista vaihetta elämässään eläviä noin 18–30 -vuotiaita ihmisiä. Kohderyhmän rajauksella hain asioita, jotka yhdistivät kohderyhmän ihmisiä sekä loivat esineelle käyttötarkoituksia ja huomioon otettavia asioita. Kohderyhmän rajaus oli kuitenkin suhteellisen vapaa. Pääasia oli huomioida esineessä asiat nuorten kannalta, jotka olivat huomioituina dosetissa (s. 8) vanhempien käyttäjien kannalta. Kohderyhmän rajauksella toivoin löytäväni yhdistävien tekijöiden lisäksi myös ääripäitä. Mietin kohderyhmää heidän elämäntilanteidensa ja elämänrytmiensä puolesta. Toisessa ääripäässä pystyi esimerkiksi olemaan 18-vuotias juuri kotoaan muuttanut nuori ja toisessa ääripäässä perheen perustanut ja vakiintunut nuori.

Toivoin pystyväni löytämään esineeseen liittyviä toiveita ja tarpeita, joiden pohjalta pystyin suunnittelemaan esineen, joka toimi nuorten arjessa parhaiten. Yksi suurimpia haasteita oli esineen koko, jotta esine oli helposti mukana kulkeva sekä muistutti lääkkeiden syömisestä. Lisäksi esineen tuli olla visuaalisesti miehille ja naisille sopiva sekä kokonaisuudessaan kohderyhmän ihmisiä miellyttävä. Halusin löytää kohderyhmän avulla toimivan yhtälön, jossa oli otettu huomioon asioita, kuten muoto, materiaali, toimivuus, kestävyys sekä lääkekäytännöt.

1.4 DOSETTI

Opinnäytetyöni valintaan vaikuttivat myös esineen ja idean uutuusarvot. Koin todella kiinnostavaksi suunnitella esineen, jota ei vielä samanlaisena ideana ollut toteutettu. Markkinoilta ei löytynyt vastaavaa tuotetta, joka olisi suunniteltu selkeästi opinnäytetyöni kohderyhmälle sekä heidän tarpeisiin. Lähin vastaava tuote oli täysin erilaiselle kohderyhmälle suunnattu ja suunniteltu lääkedosetti. (KUVA 1.) Lääkedosetti oli vääränlainen niin käyttötarkoituksiltaan, kuin myös ulkonäöltään nuorelle kohderyhmälle soveltuvaksi. Lääkedosetti oli toiminnoiltaan ja ulkonäöltään ikäihmisille toimiva ratkaisu. Nuorille samaan tarkoitukseen soveltuva esine olisi ollut toiminnoiltaan sekä ulkonäöltään suuresti poikkeava.

Lääkedosetilla tarkoitetaan useimmiten muovista valmistettu suorakulmaista rasiaa, jossa voidaan säilyttää ja kuljettaa lääkkeet. Lääkedosetti on suunniteltu lääkkeiden ottamisen helpottamiseksi. Tästä esimerkkinä lääkedosettien lokerot, joista voi ottaa lääkkeet niihin merkittyinä päivinä ja ajankohtina. Lääkityksensä vuoksi myös jotkut nuoret käyttävät dosetteja. Lääkedosettien heikkoutena opinnäytetyöni kohderyhmän kannalta olivat varsinkin niiden suuri koko, karu ulkoasu sekä ylimääräiset lokerot.

KUVA 1. Dosetti

2. YHTEISTYÖSTÄ - TUTKIMUSTYÖKSI

Opinnäytetyöni alussa ajatuksissani oli hankkia työlleni yhteistyökumppaniksi sairauteen liitoksissa oleva liitto tai järjestö, kuten hengityслиitto tai itseäni koskeva epilepsialiitto. Luettuani kuitenkin Roosa Salokankaan opinnäytetyön (Salokangas, 2011) aloin miettimään yhteistyökumppania uudesta näkökulmasta. Pohdin tiettyyn sairauteen liitoksissa olevan liiton tai järjestön mahdollisuuksia oman työni yhteistyökumppanina, siitä saatavia hyötyjä sekä sen vaikutusta. Mietittyäni kysymyksiä päädyin lopputulokseen, että liitot eivät olleet paras mahdollinen yhteistyökumppani. Kaipasin laajempaa tietoa nuorten sairauksista sekä lääkityksistä ja tämän takia päätin unohtaa liitot ja järjestöt yhteistyökumppaneina. Päädyin hakemaan yhteistyökumppania lääkitykseen, lääkkeisiin sekä sairauksiin liittyen. Heiltä toivoin yhteistyön kautta saavani laajemmin tietoa nuorten lääkityksistä, niiden määristä, jatkuvuudesta sekä ikäjakaumista. Mahdollisia yhteistyökumppaneita olivat esimerkiksi Kuopion yliopistollinen sairaala (KYS) sekä lääkeyritykset, kuten Novartis sekä Orion.

Novartis on yksi maailman johtavia lääkealan yrityksiä, jolla on toimintaa myös Suomessa. Novartis valmistaa esimerkiksi epilepsialääkkeeni ja monia muita lääkkeitä sekä paljon muita terveyteen liittyviä oheistuotteita. (Novartis, 2012) Novartis olisi ollut hyvä yhteistyökumppani laajan osaamisen ja monikansallisuutensa puolesta.

Orion taas on suomalainen pitkän perinteen yritys, joka toimii Novartiksen kaltaisesti lääkkeiden valmistajana. (Orion, 2012) Orion olisi ollut hyvä yhteistyökumppani, koska heillä oli toimintaa myös Kuopiossa. Läheinen sijainti olisi helpottanut yhteydenpitoa sekä tapaamisia yhteistyökumppaniyrityksen kanssa. Lisäksi erityisosaaminen ja tieto suomalaisten sairauksista olisivat olleet hyvä lisä työlleni.

Kuopion yliopistollinen sairaala on yksi Suomen huippu yliopistosairaaloista. KYS tunnetaan myös laajasti heidän tutkimustyöstään sekä opetussairaala toiminastaan (KYS, 2012). KYS olisi läheisen sijaintinsa takia ollut Orionin lailla hyvä yhteistyökumppani. Lisäksi osaaminen sairauksiin, asenteisiin ja lääkityksiin liittyen olisi tuonut tarvittua lisätietoa ja taustaa työlleni.

Yhteistyökuvioiden kariuduttua kävimme opinnäytetyöohjaajani – Marja-Leena Piipon kanssa keskustelua siitä, mikä olisi ollut paras tapa edetä tilanteessani. Tulimme siihen tulokseen, että työn tekeminen tutkimustyönä oli viisaampaa, kuin tehdä se yhteistyössä yrityksen tai tahon kanssa, josta saatava hyöty ei olisi ollut merkittävä.

Mahdollisuus yhteistyökumppanille jätettiin kuitenkin vielä auki siltä varalta, että jokin hyvä yhteistyökumppani olisi vastannut viestiini ja näin olisin pystynyt vielä tekemään yhteistyötä jollain tasolla heidän kanssaan.

3. KYSELY – MITEN & MISSÄ?

Päätin jo varhaisessa vaiheessa tekeväni jonkinlaisen kyselyn kohderyhmän henkilöille. Kun toivomaani yhteistyökumppania ei löytynyt, päätin tehdä kyselyn, jonka avulla sain kohderyhmältä kommentteja sekä tietoja suunnittelemaani esinettä varten. Toteutus tapahtui koulumme sähköpostin välityksellä, jolla lähetin Savonia Ammattikorkeakoulun opiskelijoille lyhyen sähköpostin (LIITE 1.), jossa kysyin käyttäjiltä, miten ja missä he säilyttivät lääkkeensä ollessaan kotona sekä matkoilla. Lähetin kyselyn kaikille Savonian opiskelijoille, koska halusin saada vastauksia myös Muotoiluakatemia ulkopuolelta, jotta vastaukset olisivat olleet monipuolisempia.

Kohderyhmä oli suhteellisen helppo tavoittaa koulumme sähköpostilla, koska suurin osa koulussamme opintoja suorittavista opiskelijoista olivat kohderyhmäni ikähaarukkaan kuuluvia. Halusin sähköpostiviestin olevan lyhyt ja helposti luettava, jotta useammilla olisi aikaa vastata siihen. Kaikki vastanneet eivät olleet säännöllisesti lääkkeitä syöviä, mutta silti he säilyttivät lääkkeitä kotonaan sekä kuljettivat niitä usein mukanaan. Useimmilla vastaajilla, joilla ei ollut säännöllistä lääkitystä kyseessä olivat kipulääkkeet tai ehkäisytabletit.

3.1 VASTAUKSET

Vastauksia tuli melkein 100 -kappaletta, joka oli paljon enemmän, kuin olin osannut odottaa. Suuren vastaajamäärän ansiosta vastauksien ja vastaajien monipuolisuus tuli hyvin esille. Vastauksien vapaamuotoisuuden vuoksi tulosten saaminen selkeään muotoon vaati odotettua enemmän työtä. Vapaamuotoisuuden ansiosta kuitenkin monet kertoivat säilytyksen ja kuljetuksen lisäksi myös esimerkiksi siitä, kuinka heidän tapansa toimi sekä mikä siinä oli ongelmallista. Lisäksi useissa viesteissä kerrottiin pieniä huomioita, joiden ansiosta asioihin tuli lisäsyvyyttä. Kyselyvastauksista löytyi myös monia hyviä ja kekseliäitä tapoja, joita vastanneet olivat keksineet lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen.

Kyselyvastauksien kautta selvisi, useimpien vastaajien säilyttävän sekä kuljettavan lääkkeensä läpipainopakkauksissaan. Läpipainopakkaukset koettiin helposti muistettavina, mutta myös helposti hukkuvina. Useat kertoivat säilyttävänsä niitä reppunsa tai laukkunsa pohjalla sekä taskussa. Läpipainopakkauksien leikkaaminen koettiin myös mahdolliseksi ja useat kertoivat myös tekevänsä niin, jotta saivat lääkkeet helpommin kuljetettua.

Vastaukset toivat uusia näkökulmia esineen suunnitteluun. Kohderyhmän kirjavuus ja erot korostuivat vastauksissa hyvin. Osalla vastaajia oli lapsia, joiden takia lääkkeet tuli säilyttää korkealla ja suojassa lapsien leikeiltä. Toiset taas elivät menevämpää sinkkuelämää ja toiset rauhallisempaan. Osa tarvitsi säilytysratkaisun suuremmalle määrälle lääkkeitä, kun taas toiset tarvitsisivat kunnollisen kuljetusratkaisun esimerkiksi pelkästään ehkäisytableteille. Kohderyhmästä löytyi siis paljon erilaisia ihmisiä, joilla oli erilaisia tarpeita. Päätin suunnitella ratkaisun, joka toimisi mahdollisimman suurella osalla kohderyhmäni nuoria ja jota ihmiset pystyisivät käyttötavoillaan ja tekemisillään muokkaamaan omanlaiseksensa.

Kyselystä selvisi todella paljon hyviä huomioita lääkkeiden säilytyksestä ja kuljetuksesta. Yksi näistä oli lääkkeitä varten matkustaessa tarvittavat dokumentit. Muutamassa vastauksessa mainittiin siitä, kuinka matkustaessa täytyi kuljettaa lääkkeiden ohessa lääkkeiden reseptit sekä mielellään myös lääkelaatikoiden sisällä olevat lääkeselosteet. Jos pelkästään lääkeseloste olisi kulkeutunut aina automaattisesti esineen sisällä, olisi matkan teko ollut jo hieman helpompaa. Otin lupa-asioista vielä hieman tarkemmin selvää Internetistä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea, 2013) - verkkosivuilta löysin tiedon, jolla pystyin vielä varmentamaan tämän asian.

Esineen ulkonäkö herätti paljon erilaisia mielipiteitä. Visuaalisuus oli monille todella haluttava ja kiinnostava ominaisuus tulevassa esineessä. Osa kyselyyn vastanneista halusivat esineen olevan mahdollisimman huomaamaton ja toiset toivoivat jotain täysin muuta. Lääkkeiden syönti koettiin helpommaksi, jos esine muistutti siitä ulkonäöllään. Myös tietynlainen kirjavuus ja kuviot olivat useiden toiveissa. Vastaajat säilyttivät lääkkeitään aiemmin esimerkiksi metallisissa pastillirasioissa, sekä Kinder -munien muovisissa sisäosissa. Näiden esineiden kerrottiin toimivan suhteellisen hyvin lääkkeillä. Näiden esineiden suurimpana yhdistävän tekijänä näin olevan varsinkin se, että ne eivät varsinaisesti muistuta lääkkeiden syönnistä tai sairauksista, vaan vievät huomion täysin muualle, kuten makeisiin sekä leluihin.

Kyselyyn vastaajat, jotka käyttivät dosettia, kertoivat, etteivät pitäneet sen käytöstä tai kertoivat omistavansa dosetin, mutta eivät pakosti käyttäneet sitä. Dosetin huonoiksi puoliksi vastaajat kertoivat koon sekä ulkonäön. Suuri koko rajoitti esineen mukana kuljettamista arkena sekä matkoilla. Vastaajat eivät myöskään pitäneet siitä, miltä dosetti näytti. Dosetti sai käyttäjänsä tuntemaan olonsa paljon itseään vanhemmaksi. Dosettia käyttävät nuoret kertoivat käytön syyksi useiden lääkkeiden säännöllisen syömisen, jolloin dosetti helpotti heitä muistamaan lääkkeensä paremmin.

"Toivoisin että lääkerasia olisi nuorekkaampi ettei tarvitsisi kokea itseään 70-vuotiaaksi 24-vuotiaana"

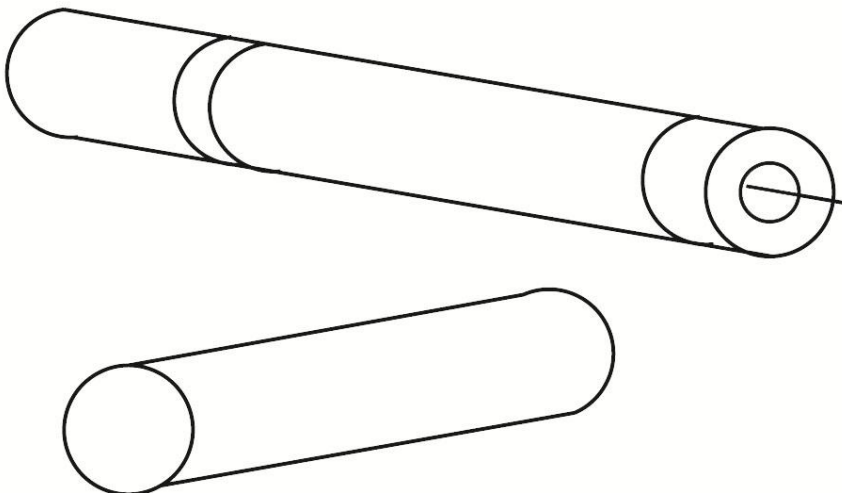
LAUSAHDUS 1. Kyselyyn vastanneen kertomaa.

Kyselyssä tuli myös kommentteja materiaaleista. Muutama ihminen kertoi säilyttävänsä lääkkeensä läpipainopakkauksessa metallisen esineen sisällä. He kertoivat metalliesineen sisässä oleva läpipainopakkaus aiheuttavan todella ikävää ääntä, eivätkä he suositelleet tämän takia esineessä käytettäväksi metallia. Irrallaan erilaisissa metallirasioissa lääkkeitään kuljettavat mainitsivat myös sen, että metalli alkoi maistua suhteellisen nopeasti lääkkeissä, jos niitä ei säilyttänyt läpipainopakkauksessa.

Monet kyselyyn vastanneet kertoivat unohtelewansa helposti lääkkeensä kotiin ja toivoivatkin minun ottavan muistamisasian huomioon suunnitelmissani. Vastauksissa toistui useassa kohdassa se, että lompakko oli ainut varma paikka säilyttää lääkkeet, koska se oli aina mukana. Myös avaimenperä oli muutamalla vastanneella huomioituna. Miettiessäni avainten ja avaimenperän yhtäläisyyksiä vastaan tuli asioita, kuten suhteellisen pieni koko ja se, että molemmat esineet olivat mukana kannettavissa huolimatta vaatteista tai asusteista. Esineen ollessa pienikokoinen, sen lasi kotona sinne, minne lasi myös lompakon sekä avaimensa. Lääkkeiden muistamisen kannalta se ei pakosti ollut paras paikka, koska avaimet ja lompakko kiinnittävät ainoastaan kotoa pois lähtiessä.

Monet kertoivat lääkkeiden tunnistamiseen liittyvistä ongelmista, jos he joutuivat kuljettamaan useita eri lääkkeitä mukanaan. Lääkkeiden säilytys läpipainopakkauksesta irrallaan koettiin haastavaksi. Muotoilun näkökulmasta läpipainopakkaukset veivät enemmän tilaa kuin irralliset lääkkeet ja estivät tietynlaisien muotojen mahdollisuudet. Toisaalta lääkkeiden säilytys läpipainopakkauksissaan, joissa luki lääkkeiden nimet, vaikuttavat aineet sekä vahvuudet – helpotti lääkkeiden tunnistaminen huomattavasti. Läpipainopakkauksia pystyi kaiken lisäksi leikkaamaan osiin, jolloin niiden muotoon pystyi hieman enemmän vaikuttamaan. Kaikkia läpipainopakkauksia ei toki ollut suositeltavaa leikata osiin, koska niihin oli merkitty tietoja, jotka helpottivat pysymään perillä lääkkeistä ja niiden syömisestä.

Kyselyssä ilmeni myös paljon asioita ja huomioita, joita en omaan opinnäytetyöhöni pystynyt sisällyttämään. Näitä ovat esimerkiksi nestemäiset lääkkeiden säilytys sekä insuliinipiikin (KUVA 2.) säilytykseen ja kuljetukseen soveltuva esine. Opinnäytetyöstä tippui myös prosessin aikana pois asioita, kuten puolikkaan lääkkeen säilytys. Syynä olivat monet eri asiat, joiden huomioon ottaminen oli vienyt liikaa huomiota työni perusajatukselta.

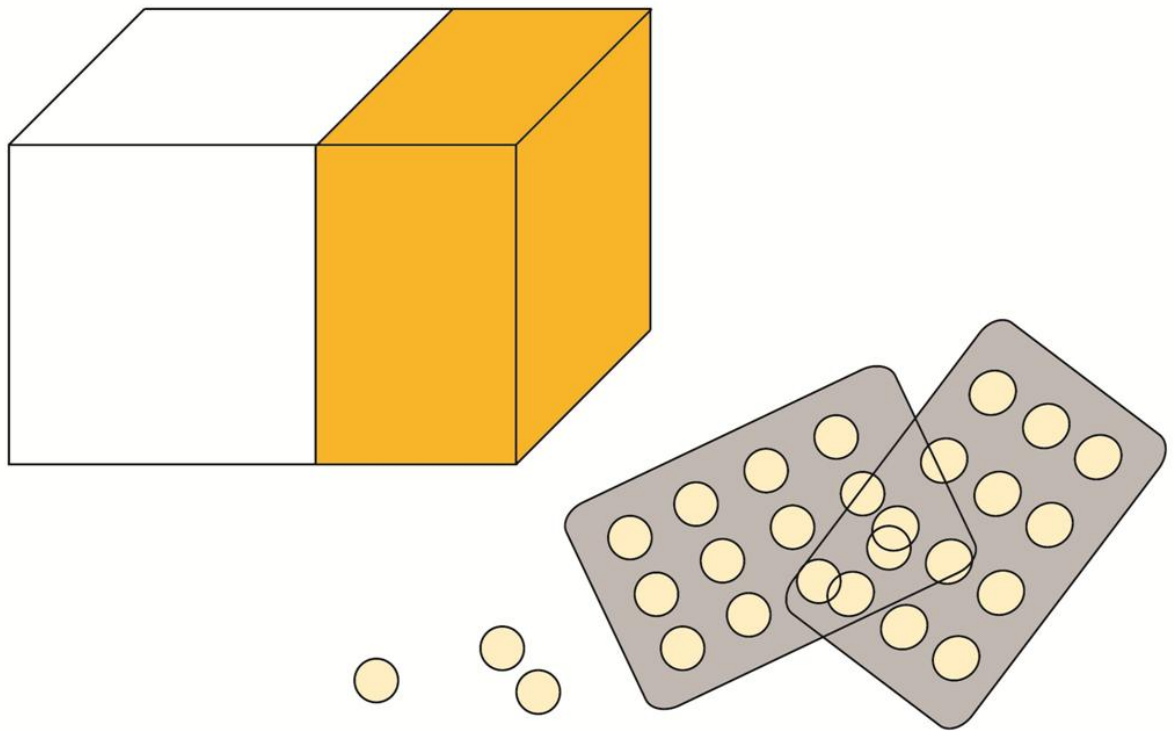
KUVA 2. Insuliinipiikki

Kyselyvastauksien pohjalta päädyin siihen, että lääkkeet täytyi pystyä kuljettamaan läpipainopakkauksissa. Useimmat ihmiset kuljettivat lääkkeensä niissä. Lisäksi lääkkeet oli suositeltavaa kuljettaa läpipainopakkauksissa määräyksien vuoksi. Useat vastaajat kertoivat kuljettavansa läpipainopakkauksia mukanaan, joten uskoin heidän myös pystyvän kuljettamaan läpipainopakkauksen kokoista esinettä mukanaan. Esineen ei näin ollen tarvinnut olla mahdollisimman pieni vaan se voisi paremminkin olla läpipainopakkauksen kokoinen, jolloin niiden leikkaamiseen ei ollut tarvetta. Visuaalisesti päädyin siihen, että esine olisi selkeä muodoltaan, mutta esimerkiksi väritystä tai kuviointia vaihtamalla esineen ulkonäköä pystyi vaihtamaan käyttäjänsä näköiseksi. Näin ollen esine pystyi olemaan enemmän tai vähemmän huomiota herättävä ja sitä kautta käyttäjänsä näköinen.

3.2 OMAT VASTAUKSET

Kuuluin itse myös opinnäytetyöni kohderyhmään ja halusin myös työssäni tutkiskella asioita kohderyhmän käyttäjän näkökulmasta. Lääkkeiden syömisen aloittamisen jälkeen niiden säilytys ja kuljetus aiheuttivat ongelmia. Jonain päivinä lääkkeet unohtuivat kotiin kiireessä tai ne olivat esimerkiksi loppuneet repusta tai kassista. Kokeilin monia erilaisia tapoja säilyttää lääkkeet kotona niin, että olisin muistanut ottaa ne mukaan lähtiessään, mutta se ei ollut vasta hiljattain lääkityksen aloittaneelle erityisen helppoa.

Lääkityksen aloittamisen jälkeen niiden säilyttäminen tapahtui pienissä pahvilaatikoissa (KUVA 3.), joissa lääkkeet ostetaan apteekista. Nämä pahvilaatikat olivat sitä, mitä niiden täytyikin olla. Informaatiota löytyi tekstimuodossa melkein jokaiselta laatikon seinämältä, jonka lisäksi käyttämäni lääkkeen pahvilaatikon läpi kulki oranssi tehosteväriaita. Laatikot olivat säilytyksen kannalta suorastaan mahdottomia pitää esillä, koska ne huokuivat sairastamista ja asioita sen ympäriltä. Itse säilytin lääkkeet aluksi kokonaisuudessaan tuossa edellä mainitussa laatikossa, mutta ajan kuluessa siirryin ottamaan laatikosta aina yhden läpipainopakkauksen (KUVA 3.), josta sitten otin aamuin ja illoin lääkkeeni. Läpipainopakkaukset lojuivat usein erinäisissä tavarakasoissa, kuten paperi- tai lehtipinoissa, joista niiden muistaminen oli välillä suhteellisen vaikeaa.

KUVA 3. Lääkelaatikko ja läpipainopakkaus

Lääkkeiden kuljetus tuotti säilytyksen lailla ongelmia alussa, kun niiden kuljetus oli suhteellisen harkitsematonta. Lääkkeet kulkivat aluksi pieninä määrinä repunpohjalla tai taskussa, josta lääkkeiden muistaminen oli hankalaa. Keksinkin hieman myöhemmin kuljettaa pari lääketta läpipainopakkauksessaan lompakossani, jossa ne kulkeutuivat useimmiten vahingossa helposti mukani. Lompakon suurin ongelma oli se, että lääkkeiden lisääminen sinne oli todella helposti unohdettavissa. Otin lompakosta lääkkeitä vain silloin, kun olin esimerkiksi aamulla unohtanut syödä lääkkeen kotona tai aikataulu pakotti syömään lääkkeet jossain muualla päivän aikana. Pidemmällä reissuilla, kuten viikonloppuisin lääkkeet liikkuvat helpoiten pelkässä läpipainopakkauksessa.

Opinnäytetyönäni suunnitteleman esineen halusin ratkaisevan omakohtaisia ongelmia, kuten lääkkeiden muistamisen kotoa lähtiessä. Matkoille lähtiessä oli helppoin muistaa, että mukaan täytyi muistaa ottaa aikaisemman kolmen asian (avaimet, lompakko, puhelin) lisäksi myös uusi neljäs asia – lääkkeet. Toisaalta niiden muistaminen matkalle lähtiessä oli täysin eri asia, kuin arkisin kotoa lähtiessä, jolloin ajatukset olivat jossain täysin toisaalla.

4. SUUNNITTELUPROSESSI

Opinnäytetyönäni suunnittelema esine kävi läpi monia siihen vaikuttaneita vaiheita alun mielikuvista, kirjoihin sekä kyselytuloksiin. Seuraavissa kappaleissa keskityin suunnitteluprosessin vaiheisiin sekä tutkailen tiettyjä asioita, kuten materiaaleja sekä muotoja hieman lähemmin.

4.1 ALUN MIELIKUVAT

Opinnäytetyöni alkuvaiheessa pyysin ympärilläni olevia ihmisiä kertomaan alun mielikuviaan tulevasta esineestä. Kysyin heiltä millaisena he näkivät esineen, joka oli suunnattu nuorille käyttäjille lääkkeiden kuljetukseen ja säilytykseen. Halusin tietää, mitä ajatuksia heille tuli esineestä, sen käytettävyydestä sekä sen ulkonäöstä. Kommentit ihmisiltä olivat listoja adjektiiveista. Mukaan mahtui myös tarkempia kuvauksia kokoon, materiaaliin, ulkonäköön sekä toimivuuteen liittyen.

Mielikuvien kautta oli mahdollisuus saada ideoita ja tietoa miten esine voisi toimia. Jokaisella oli oma lähestymistapansa asiaan. Mielikuvien antajat olivat nuoria, jotka olisivat voineet ikänsä puolesta kuulua kohderyhmään, mutta heistä vain muutamalla oli säännöllinen lääkitys. Mielikuvien kertojista suurin osa oli muotoilupuolen opiskelijoita, jonka takia esimerkiksi visuaalisuus nousi tärkeäksi tekijäksi.

Mielikuvien kertojilla oli tietyissä asioissa todella samanlaisia näkemyksiä. Väreistä valkoinen tai vaalea olivat useimpien mielikuvissa. Värit koettiin vaikeiksi suunnittelemassani esineessä. Pyöristetyt kulmat mainittiin pari kertaa, koska ne koettiin kuljetukseen soveltuvaksi. Esine nähtiin suhteellisen pienenä, koska sitä piti pystyä kuljettamaan helposti mukana. Materiaaleista vastaan tulivat muovi ja puu. Muovi koettiin todella negatiiviseksi materiaaliksi, koska se oli vaikea liittää mielikuvien kertojien mielestä korkeatasoiseen muotoiluun. Puu taas oli vastaajien mielestä hyvä materiaali, jota pystyi helposti yhdistämään keramiikan kanssa. Puun koettiin tuovan esineeseen kaivattua lämpöä. Muotoilultaan esineen toivottiin olevan selkeä ja yksinkertainen, mutta silti yllättävä. Esineen toivottiin olevan visuaalisesti kaunis, näppärä sekä toimiva. Lisäksi esineen haluttiin olevan sellainen, että sen pystyi pitämään pöydällä esineen herättämättä liikaa huomiota.

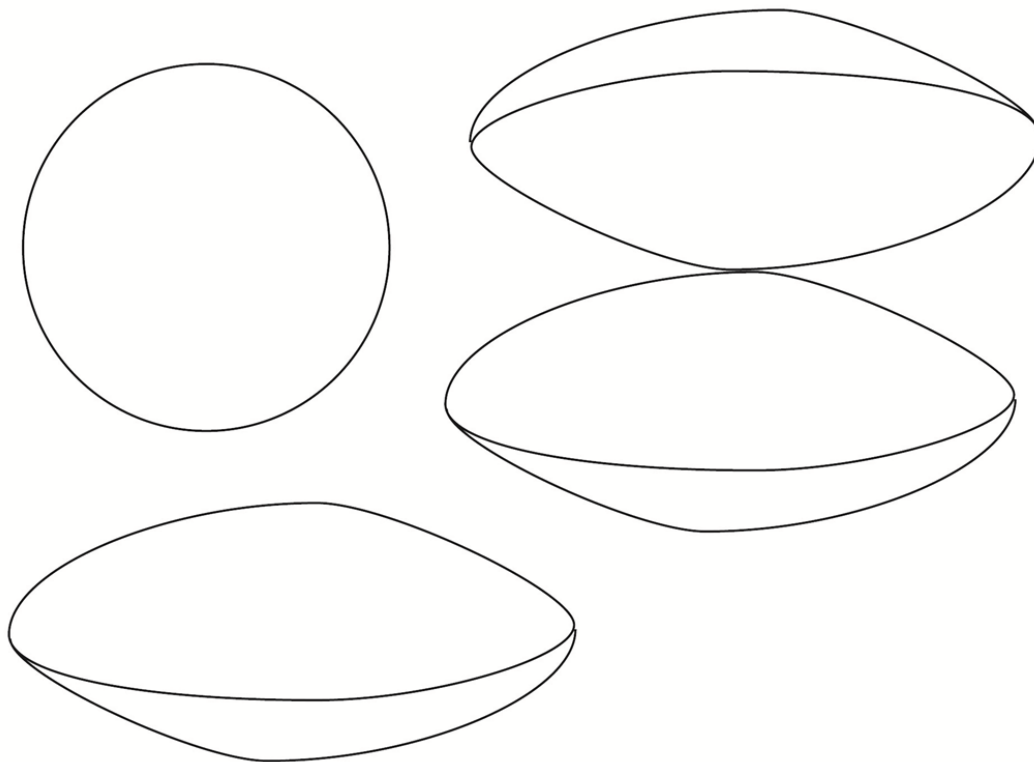
Esineen käyttämiseen liittyen moni mietti mahtuiko esineeseeni päivän vai viikon lääkkeet. Ihmisiä kiinnosti myös esineen kannen merkintä, joka olisi hätätapauksissa viitannut myös ulkopuolisille esineen sisältävän lääkkeitä. Nämä asiat olivat olleet myös omassa ajatuksissani. Olin myös itse kiinnittänyt esineen kokoon ja merkintöihin huomiota.

Esineen sisälle mahtuvien lääkkeiden määrä oli päätöksenä vaikea. En tiennyt, pitkö määrän olla mahdollisimman suuri vai pieni. Muutaman lääkkeen säilyttäminen ja kuljettaminen erillisessä esineessä ei mielestäni ollut merkityksellistä, vaikka toisaalta se olisi toiminut esimerkiksi päivälääkkeiden kohdalla hyvin. Pieni esine palasi muutamia kertoja suunnitelmien edetessä, vaikka aina väliajoin jätinkin sen pois ajatuksistani.

Lääkkeitä tuli mielestäni mahtua esineeseen mieluummin enemmän kuin vähemmän. Kaikki lääkelaatikon lääkkeet eivät olisi mitenkään mahtuneet mukana kulkevaan esineeseen päädyin ajatukseen, että lääkkeitä voisi kuljettaa mukana muutaman läpipainopakkauksen verran. Tilavuuteen vaikutti myös läpipainopakkauksien koko sekä niissä olevien lääkkeiden määrä. Mielestäni oli hyvä säilyttää loppuosa lääkkeistä niiden pahvilaatikossa, koska jolloin esineen sisässä olevien lääkkeiden loputtua oli mahdollista tietää, kuinka paljon lääkkeitä oli vielä jäljellä, eivätkä ne päässeet loppumaan kotoa äkillisesti.

Tietynlaisia lääkkeitä ajatellen oli hyvä, että esineen ulkokuori kertoi sen sisältävän lääkkeitä. Toisaalta suunnittelin esinettä säännöllisesti syötävillä peruslääkkeille, joista ei varsinaisen kohtauksen tapahduttua hätätilanteissa pakosti ollut hyötyä. Lääkitys on monille arka asia, josta vaietaan, joten esine, joka muistuttaa sairaudesta ja herättää siihen liittyen kysymyksiä ei olisi ollut käyttäjäkokemukseltaan hyvä. Esineessä sai mielestäni olla tietynlaista rohkeutta ja asennetta, mutta sen ei saanut herättää kysymyksiä ulkokuorensa ansiosta, jos niin ei erikseen tahdottu tapahtuvan. Esine pystyi viestimään ulkopuolisille lääkesisällöstään esimerkiksi kuvan tai tekstin avulla, jos niin haluttiin.

Mietin alussa mielikuvia pyydellessä myös omia mielikuvia esineestä. Yksi mielikuvista oli se, että esine olisi koostunut pohja- ja kansiosasta, jotka olisivat pysyneet toisissaan kiinni kierteellä tai muulla yksinkertaisella mekanismilla. Tuolloin käytin esineestä vielä nimitystä rasia, joka jäi pois opinnäytetyön edetessä. Alun mielikuvana mielessäni oli todella vahvasti litteä, pyöreämuotoinen, kämmenen kokoinen esine (KUVA 4.). Väretykseltään ajattelin esineen olevan valkoinen ja materiaalina näin luoposliinin.

KUVA 4. Omamielikuva esineestä

4.2 SALATTU KAUNEUS

Suunnittelu oli heti alusta alkaen mielekästä ja mukavaa puuhaa. Sain käyttää aikaa ideoiden miettimiseen, luonnosteluun sekä ratkaisujen keksimiseen. Inspiraatiota hain monilla eri tavoilla. Tärkeimpinä oli ympäröivä arjen asiat, ihmiset ja esineet. Alussa luonnostelin ajatuksia paperille ideoiden pohjalta. Opinnäytetyöni alkuvaiheessa luonnosvihkoon tuli piirrettyä myös kuvia, jotka eivät varsinaisesti olleet liitoksissa opinnäytetyöhön, mutta joiden avulla havainnoin ajatuksia ja tunteita, joita halusin esineeseen liittää.

Yksi kantavista teemoista oli lääkkeiden salamyhkäisyys ja esineen kauneus. Mietin lääkkeiden syömistä salassa sekä toisaalta niiden syömistä julkisesti ja näkyvästä. Jos esinettä ei piilotellut, vaan sitä suojeli katseilta. Esine pystyi olemaan omistajalleen henkilökohtainen ja salainen asia, josta ei kertonut, koska se oli oma pieni salaisuus. Asiassa on monta eri puolta. Toisaalta ihmisille teki hyvää puhua kertoa asioista avoimesti, mutta onko se kaikille välttämätöntä, oli toinen asia.

Minua rupesi kiehtomaan ajatus esineestä, joka oli kaunis, mutta jota silti piilotteli. Se oli salassa pidettävä, mutta omistajalleen melkein korvaamaton ja tärkeä. Ei pelkästään sen sisältämien lääkkeiden takia, vaan myös esineenä. Sairauden ymmärtäminen ja hyväksyminen olivat prosesseja, jotka liikkuvat suuntaan ja toiseen. Toisena päivä pystyi julkisesti ilmaisemaan asioista ilman suurempaa ongelmaa ja toisina päivinä asiasta ei halunnut puhua sanallakaan.

Mietin suunnitteluprosessin aikana paljon sitä, että kuinka paljon suunnittelija pystyy vaikuttamaan suunnittelemallaan esineellä ihmisten mielipiteisiin ja käytäntöihin. Mietin lääkkeiden julkisella paikalla syömistä ja sen tuntemuksia. Harvoin näkee ihmisten syövän lääkkeitä julkisesti, vaikka ympärillä olisi vain tuttuja ihmisiä. Halusin esineeni tekevän tästä asiasta hieman helpompaa ja hyväksytympää, jos esineen omistaja niin halusi. Toisaalta toivoin myös saavani tietynlaista avoimuutta ilmoille. Lääkityksen ei tarvinnut olla salattu ja vaiettu asia, joka suoritetaan yksin muilta piilossa, vaan se pystyi olemaan normaali osa arkea.

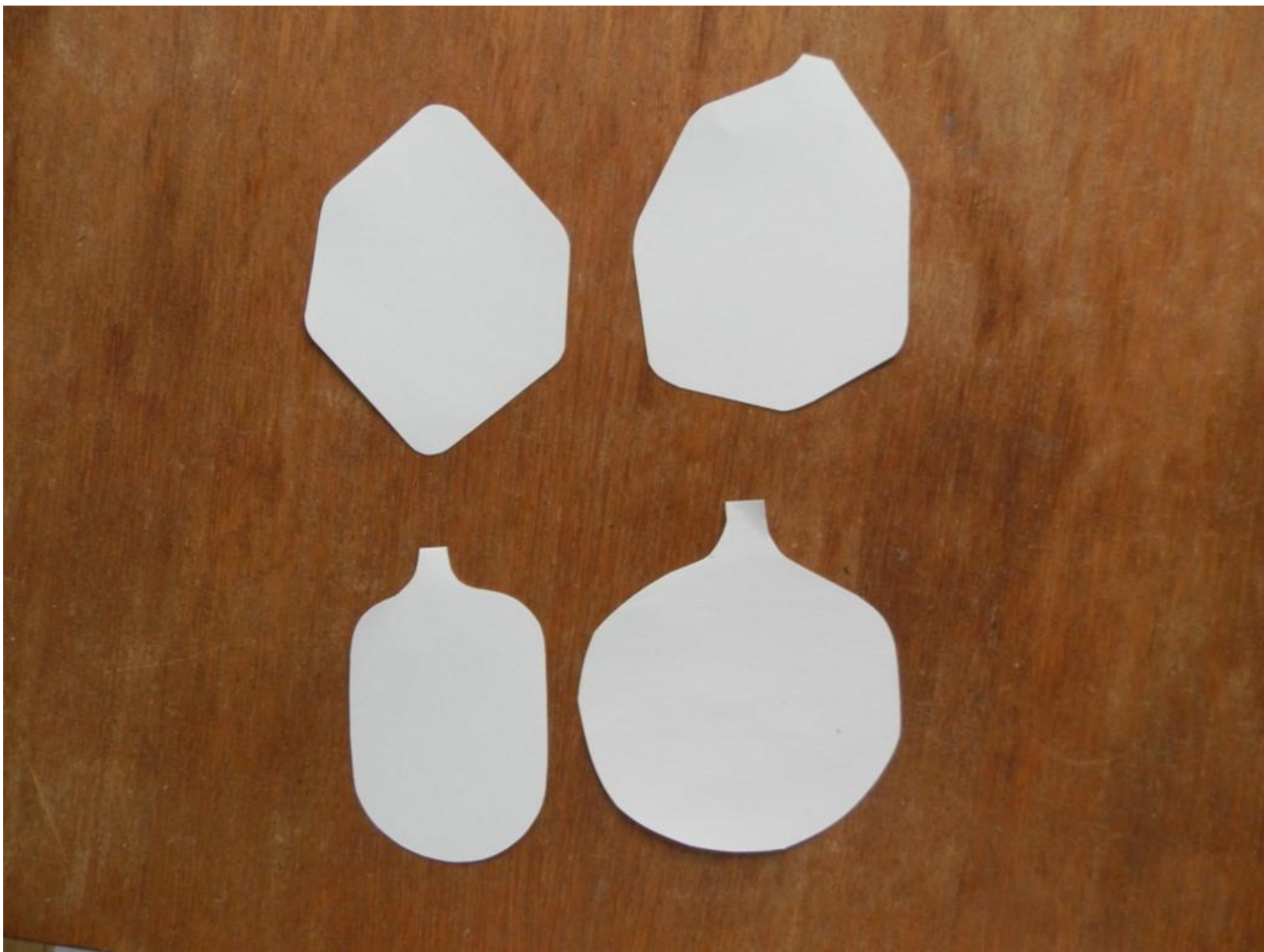
Lääkkeiden syömistä salailu ei aina johdu pelkästään yleisistä asenteista vaan sen takana ovat myös omat asenteet lääkkeisiin ja lääkkitykseen liittyen. Itsestäni tuntui lääkkityksen alettua hieman raskaalta aina julkisesti lääkkeitä syödessä puhua alkaneesta lääkkityksestä ja siihen liitoksissa olevasta sairaudesta uudestaan ja uudestaan. Toisaalta suhtautumiseni lääkkeisiin ja sairastamiseen kokonaisuudessa muuttui suuresti opinnäytetyöprosessin alkamisen jälkeen. Opinnäytetyö teki asiasta helpommin lähestyttävän ja julkisen. Se helpotti asiasta puhumisesta sekä niiden käsittelemisessä.

Kauneus käyttötarkoituksena mietitytti minua myös paljon varsinkin opinnäytetyön alkuvaiheessa. Se oli käyttötarkoituksena hieman ristiriitainen käsite. Esine, jonka käyttötarkoituksena oli olla visuaalisesti kaunis, tarkoitti mielestäni useimmiten taidetta eri muodoissa tai koriste-esinettä, jonka ainut käyttötarkoitus oli olla ainoastaan silmänruokaa. Käyttöesineissä visuaalisuus toi usein esineelle jonkinmoista lisäarvoa. Mietin opinnäytetyöni aikana sitä, että millainen oli taide-esine (KUVA 5.), jolla oli myös käyttötarkoitus? Onko taide-esine enää taide-esine, jos sitä pystyy käyttämään johonkin? Yleensä esine on joko käyttö- tai taide-esine, mutta välimaastossa liikkuvan esineen suunnitteleminen vaikutti vaihtoehtona mielenkiintoiselta.

Design esineet olivat ehkä selkeimmin taide- ja käyttöesineen välillä liikkuvia käsitteitä, koska niiden käyttöominaisuudet voivat joskus jäädä muodon varjoon. Vein ajatuksen käyttö- ja taide-esineen välimaastossa liikkuvasta esineestä hieman pidemmälle. Kotona ollessa esine pystyi olemaan kiinnitettynä seinälle ja olisi näin toiminut taide-esineenä. Toisaalta mietin sitä, että voiko esineen asettaminen kotona tiettyyn paikkaan tai esimerkiksi seinälle muuttaa sen tarkoituksen. Omasta mielestäni se on mahdollista, vaikka se pystyi olemaan hankala toteuttaa. Jos esine oli kiinnitetty seinän sijasta jääkaapin oveen, niin oliko se sitten enää taide-esine vai olisiko se vaihtunut koriste-esineeksi? Mikä on loppupeleissä taide- ja koriste-esineen ero? Itselleni suurimpana asiana mieleen tuli esineeseen kulutetun rahan määrä sekä se onko esinettä tehty 10 vai 10 000 kappaletta.

Taide- ja käyttöesineen eroja miettiessäni suunnittelemani esine näytti enemmän taide-esineeltä kuin käyttöesineeltä. Suunnittelin naruilla koukusta riippuvia ilmapallonmuotoisia esineitä, joita olisi useampia yhdessä teoksessa. Esineitä pystyi käyttämään myös muihin tarkoituksiin, kuin pelkästään lääkkeiden säilyttämiseen, jolloin mielikuva oli positiivisempi ja niiden käyttäminen oli näin mielekkäämpää. Esineen toimiessa myös taide-esineenä se herättäisi mielenkiintoa, muttei paljastaisi käyttötarkoitustaan, jos käyttäjä ei niin olisi halunnut.

Mieleeni tuli myös ajatus siitä, kuinka hienoa muutos oli kuljettaa mukanaan esinettä, joka oli oikeasti kaunis. Harvoin mukana kulkeneet esineet ja asiat olivat kauniita tai edes siedettävän näköisiä. Ei siis ollut pahitteeksi, jos mukana kulki yksi mieluinen asia. Pystyikö epämuukavasta aiheesta tekemään vähemmän epämuukavan kauniilla ulkokuorella. Näin oli jo muissa esineissä ja konsepteissa tehty, miksi ei tässä.

KUVA 5. Taide- käyttöesineen osien pohdintaa

4.3 MATERIAALIEN MAAILMA

Materiaalien valitseminen oli mielenkiintoinen osa työtäni. Materiaaleilla pystyi vaikuttamaan esineeseen todella paljon. Sama esine valmistettuna toisesta materiaalista antoi aivan toisenlaisen tunteen, vaikka muoto sekä koko olivat samat. Materiaalilla oli mahdollista luoda haluttua lämpöä sekä kaivattua visuaalisuutta. Toisilla materiaaleilla oli mahdollista luoda jotain täysin muuta.

Halusin opinnäytetyöni aikana miettiä ja tutustua materiaaleihin ja vertailla eri materiaalivaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia suunnittelemani esineen kannalta. Halusin kyseenalaistaa tiettyjen materiaalien käyttöä esineessä sekä ottaa kohderyhmän mielipiteet huomioon. Mietin myös hieman sitä, kuinka olisin pystynyt edistämään kierrätysmateriaalien käyttöä työssäni sekä mitkä olivat niiden hyvät ja huonot puolet.

Jos esine olisi valmistettu muovista, niin sitä ei luultavammin olisi halunnut pitää esillä yhtä paljon, kuin esimerkiksi keraamista tai puista valmistettua esinettä. Materiaalilla uskoin myös pystyväni luomaan esineen, joka herättää positiivista huomiota, muttei kuitenkaan kysymyksiä. Materiaaleilla oli mahdollista saada esineeseen kaivattua mielenkiintoa ja särmää.

Keramiikka oli materiaali, josta lähdin suunnittelussa liikkeelle. Pidin keramiikan herkkyydestä sekä sen mahdollisuuksista. Keramiikasta pystyi oikeintyöstettynä saamaan hyvin ohuita, mutta samalla hyvin kestäviä esineitä. Oikein työstettynä keramiikka on todella hygieeninen ja siitä valmistetut esineet on mahdollista puhdistaa astianpesukoneessa, tällöin ne ovat todella helppohoitoisia. Keramiikka on visuaalisesti todella muuntautuva, koska erilaisia massoja ja lasitteita yhdistelemällä on mahdollista saada melkein loputon määrä erilaisia yhdistelmiä. Opinnäytetyössäni suunnittelin käyttäväni posliinia, koska siitä oli helppo saada ohuita ja kestäviä pintoja. Lisäksi pidin posliinin vivahteikkaasta valkoisesta väristä. Toisena keraamisena materiaalina minulla oli mielessäni punasavi, jonka väri miellytti minua myös suuresti.

Puu oli toisena materiaalina heti alusta alkaen omissa suunnitelmissani. Puu tuntui hyvältä kädessä ja se on suhteellisen kestävä materiaali. Puun pestävyys oli yksi sen suurimpia ongelmia. Puu sitoo itseensä kosteutta, joka lääkkeiden säilytyksen suhteen ei ole hyvä asia. Puu on visuaalisesti kaunis materiaali ja puulajeja on monia, mistä valita. Puun käyttö on ekologisesti suhteellisen hyvä ratkaisu, koska esineessä olisi hyödyntää kotimaista puuta raaka-aineena.

Muovi oli valehtelematta yleisimmin käytetty materiaali lääkkeiden säilytykseen ja kuljetukseen tarkoitetuissa esineissä. Muovissa oli omat positiiviset puolensa, kuten sen keveys, moneen muuhun materiaaliin verrattuna, joka oli varsinkin esinettä kuljettaessa positiivinen puoli. Huonoja puolia muovissa olivat sen tuntu kädessä sekä sen visuaalisuus. Muovi herätti myös usein negatiivisia mielikuvia esineissä.

Metalli on yksi kestävimmistä materiaaleista tämänlaiseen esineeseen. Metalli on materiaalina todella hygieeninen ja sen pystyy pesemään astianpesukoneessa keraamisten esineiden tavoin. Metalleja on monia ja niistä oli mahdollista saada kauniita yhdistelmiä esimerkiksi puun tai keramiikan kanssa. Metallin huonoja puolia olivat sen lämmöneristys sekä sen tuntu. Metalli lämpenee suhteellisen helposti sekä toisinpäin ajateltuna myös kylmenee. Tämä ei ole suotavaa lääkkeiden säilytystä tai kuljetusta ajatellessa. Metallien käyttäminen esineessä yleensä tuo tietynlaista arvoa esineelle, vaikkei kyse olisikaan jalometalleista.

Lasin halusin ottaa mukaan vertailun vuoksi. Lasi on materiaalina kestävä ja konepestävä ja sitä kautta hygieeninen. Lasin suurimmat ongelmat tulivat sen läpinäkyvyydestä. Lääkkeitä ei suositeltu pidettäväksi päivänvalossa tai ainakaan suorassa sellaisessa, joten siitä pystyi aiheutumaan ongelmia. Mietin, ongelman ratkaisemista lasipinnan hiekkapuhalluksella tai värikkäiden lasimassojen käytöllä. Lasi pystyi tuomaan esineeseen samanlaista visuaalista mielenkiintoa ja jännittävyttä, kuin mitä keramiikka. Lasi ja keramiikka olivat materiaaleina tähän esineeseen hieman outoja, mutta todella mielenkiintoisia ja oikein tehtyinä toimivia.

Tekstiilin halusin ottaa vertailuun mukaan sen monipuolisten mahdollisuuksien puolesta. Tekstiili oli materiaalina tunnun puolesta yksi parhaimmista omasta mielestäni, mutta tämänlaisessa esineessä tarvitsi mielestäni kaveriksi jonkin toisen kovemman materiaalin toimiakseen. Tekstiilit pystytään pesemään pyykinpesukoneessa ja näin se oli esineen materiaalina suhteellisen hyvä. Tekstiilillä oli myös mahdollisuus saada parempaa iskunkestävyyttä materiaaleihin, koska se pehmentää iskun sattuessa, eikä isku näin vahingoita esinettä yhtä pahasti. Tekstiili pystyisi myös tuomaan helpon tavan muokata esineestä omanlaisensa ilman suurempia muutoksia.

Suunnittelijana koen myös olevani vastuussa parhaiden materiaalien valitsemisessa. Kestävimät ja järkevimät materiaalit toimivat pitkään ja hyvin niille tarkoitetuissa tehtävissä. Esineessä haluaisin myös hyödyntää kierrätettävien materiaalien käyttöä. Niitä pystyi käyttämään ainakin joissain osissa. Kierrätysmateriaali on laaja käsite. Se voi tarkoittaa kierrätetystä lasista tehtyä osaa tai tehtaiden jämmämateriaali puusta tehtyä esineen puolikasta. Lisäksi se voisi tarkoittaa esimerkiksi kierrätettyä nahkaa, jota voisi käyttää uuden tilalla mahdollisissa lenkeissä tai remmeissä sekä kierrätettyä metallia esineen metalliosissa. Kierrätysmateriaalien käyttö oli mahdollista vasta valmiin tuotteen kohdalla, mutta sillä olisi ollut mahdollista luoda persoonallista jälkeä ja kiinnostavia yksityiskohtia.

4.4 MATERIAALI POHDINTAA

Päädyin tekemään prototyypit keramiikasta, koska tunsin materiaalin jo entuudestaan parhaiten. Keramiikasta esinettä tehtäessä pystyin vaikuttamaan suhteellisen helposti varsinkin esineen viimeistelyyn sekä esineen seinämien paksuuteen.

Toisena materiaalina minua rupesi kiehtomaan muovi. Alussa kielsin itseäni edes ajattelemasta muovia, mutta materiaalivertailua tehdessä mietin, että muoveja oli toki monia erilaisia. Hieman huopaa muistuttava muovi kiinnosti käytöltään minua kovin. Olin nähnyt sitä käytettävän esimerkiksi lehtikoreissa ja materiaalina niissä mainittiin kierrätetty muovi. Tällainen materiaalin oli oikein yhdistettynä muoveista parhaimman näköinen, koska se erosi suuresti siitä millaisen mielikuvan muovi normaalisti antaa. Huopamaisessa muovissa olisi mahdollisuus saada osa tekstiilin visuaalisuudesta, sekä muovin keveys ja kesto.

Puu oli alusta lähtien se materiaali, josta olin erityisen kiinnostunut, mutta se jäi kokonaan ajatuksista pois, materiaalien eroja ja ominaisuuksia mietittyäni. Varsinkin epävarmuus ohutseinäisen esineen valmistamisesta jäi mietityttämään. Puu on materiaalina kuitenkin juuri sitä, mitä yhdisteltävyydeltä hain ja joka myös pystyisi materiaalina korostamaan arvoa ja visuaalisuutta.

5. MUOTOILU AIKAJANANA

Halusin tuoda esiin suunnitteluprosessin etenemistä niin, kuin se luonnosvihkossani ja samalla omassa päässäni meni. Prosessi eteni välillä suhteellisen hyppien suunnitelmasta toiseen, kun asiat vaikuttivat toisiinsa ja muuntautuivat. Esine muuttui monia kertoja suunnittelun aikana kokonsa, muotonsa sekä materiaaliensa puolesta. Kahdesta osasta koostuminen säilyi kuitenkin koko muotoiluprosessin läpi. Se miten nämä kaksi osaa olivat milloinkin kiinni toisissaan, kuitenkin vaihteli. Ideat kiinnitykseen liittyen vaihtelivat, mutta ne pysyivät kuitenkin helppoina ja ymmärrettävinä. Ajatuksissani kahden puolikkaan yhdessä pysymiseen olivat esimerkiksi magneetit, erilaiset lenkit, akselit, kierteet sekä toisena esineen osana toimiva korkista valmistettu kansi.

Esineen muoto ja koko kehittyivät kuukausien ideoinnin, luonnostelun ja suunnittelun kautta. Suunnittelu oli kokonaisuudessaan opinnäytetyöni pisimpään jatkuneita työvaiheita. Niiden miettiminen alkoi heti opinnäytetyöaiheen löydettyäni ja se päättyi vasta ennen prototyyppien valmistuksen aloittamista.

5.1 KOKO & MUOTO – KÄSI KÄDESSÄ

Opinnäytetyöni aikana sain jälleen huomata sen, kuinka tiukasti muoto ja koko kulkivat käsi kädessä. Suhteellisen pienetkin muutokset koossa tai muodossa aiheuttivat suuria muutoksia kokonaisuuteen. Kokomuutosten vaikutusta testasin varsinkin savesta tehdyillä testikappaleilla, joissa muoto pysyi samana, mutta koko vaihtui. Huomasin näistä testikappaleista myös sen, että suurien ja pienien testikappaleiden ääripäät olivat hyvin hankalia pitää kädessä. Esineen syvyys oli myös toinen vaikuttava tekijä yhteydessä suuruuteen. Esineen ollessa litteimmillään aiheutti se ongelmia sen käsittelyssä, kun taas paksuus kasvoi, esineen käsiteltävyys kädessä parani.

Ideoiden ja suunnitelmien edetessä esineen koko muuttui todella pienestä välillä suhteellisen suureen ja taas takaisin. Ideat määrittivät monesti esineen suuruuden. Kun kyseessä oli laukussa tai repussa kuljetettava esine oli se keskimääräistä suurempi, kun taas koruna toimiva esine oli suunnitelmissa taas pieni.

Opinnäytetyön alussa ideat ja ajatukset olivat myös monissa muissa muodoissa, kuin luonnoksina. Ajattelin esimerkiksi esineen muotoa myös sanallisesti, jolloin vertailin vaihtoehtoja pelkästään sanoina paperilla. Tuliko esineen olla huomaamaton vai huomiota herättävä, pieni vai suuri, väritön vai värikäs, tai selkeä vai runsas. Ajatukset päässä muuttuivat, mutta jokin vanhasta silti säilyi. Itse huomasin, että suunnitelmani ja ajatukseni palasivat aina uudestaan.

"Yhtein liitettyinä – aamusta iltaan – päivästä toiseen"

LAUSAHDUS 2. Tekijän työpäiväkirjasta.

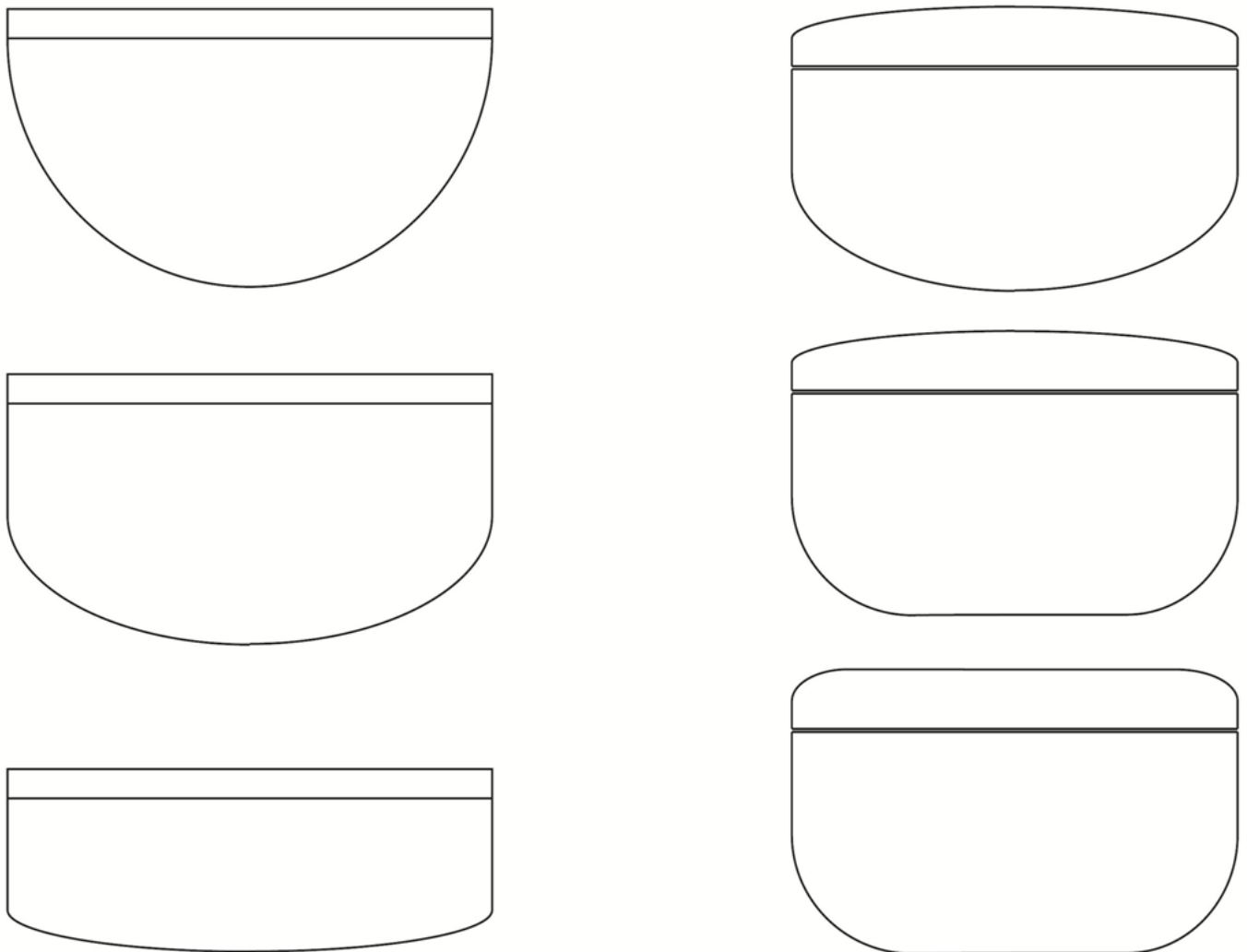
Aivan alussa lähdin etsimään koulumme puupuolelta puunpaloja, joista olisin voinut pienellä tekemisellä saamaan suhteellisen helposti konkreettisia prototyypin palasia. Kun löysin puupuolelle pienen kiertelyn jälkeen löysin sieltä erilaisia kämmenenkokoisia puupalasia, jotka olivat eri puulaaduista. Nämä puupalaset jäivät alun inspiraation liikkeelle laittajiksi ilman jatkotyöstöä. Palaset kuitenkin loivat tietynlaista pohjaa, esineen suunnittelulle sekä sen materiaalien ja koon mietinnälle.

5.2 AIKAJANA

Suunnittelun alkuvaiheessa esine muistutti vahvasti normaalia säilytysrasiaa (KUVA 6.), joka johtuu osittain siitä, että käytin esineestä tuolloin vielä sanaa rasia. Rasiaa miettiessäni mieleeni tulivat vahvasti esineet, jotka koostuivat rasialle tyypillisesti kansi- sekä rasiaosasta. Alun suunnitelmissa mietin suhteellisen helppoja muotoja ja selkeitä ratkaisuja.

Ensimmäiset suunnitelmat olivat mielessäni enemmän paikalla pysyviä ratkaisuja, kuin mukana kulkevia. Tuolloin opinnäytetyön rajaus oli vielä hieman kesken ja ideat hyppelivät koruista seinäteoksiin sekä moniin muihin.

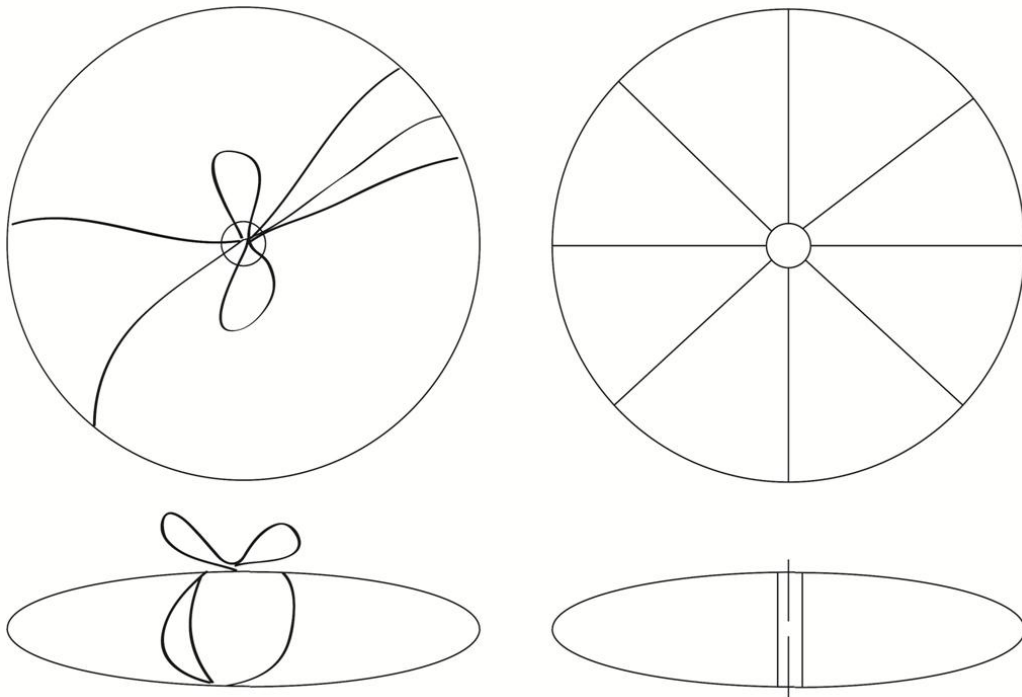
Rasioihin suunnittelin yhdistäväni puiset kansiosat, jolloin materiaalien yhdistäminen oli helppoa ja vaivatonta. Mietin myös rasiaosan valmistamista lasista sekä metallista.

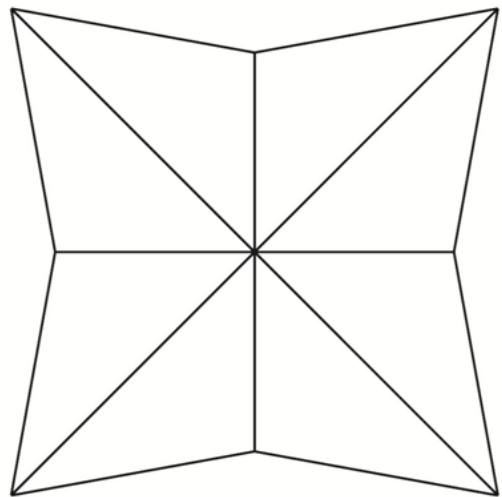
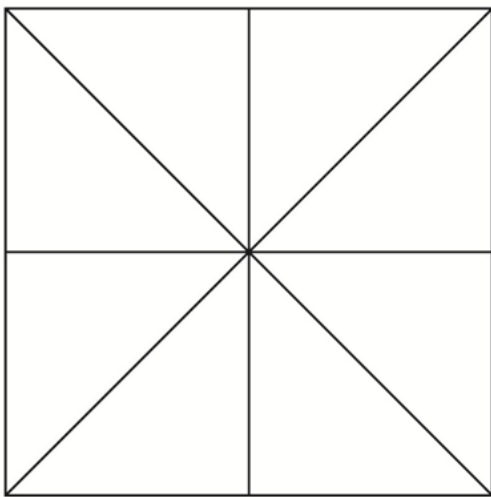
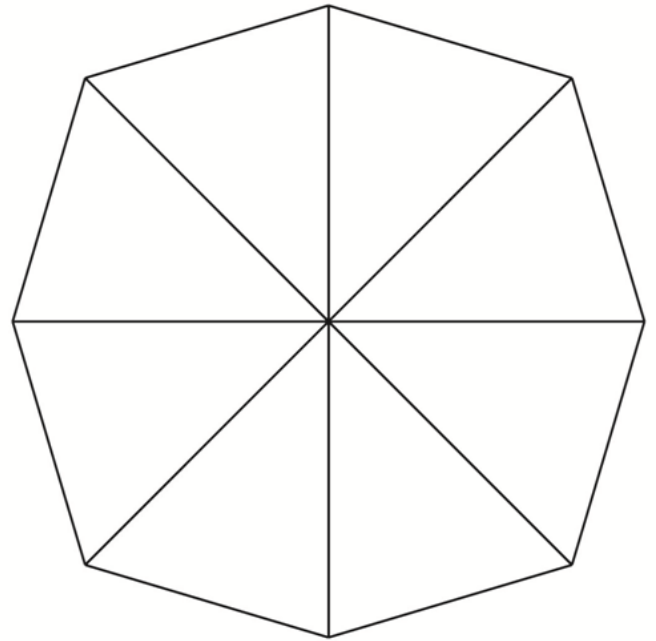
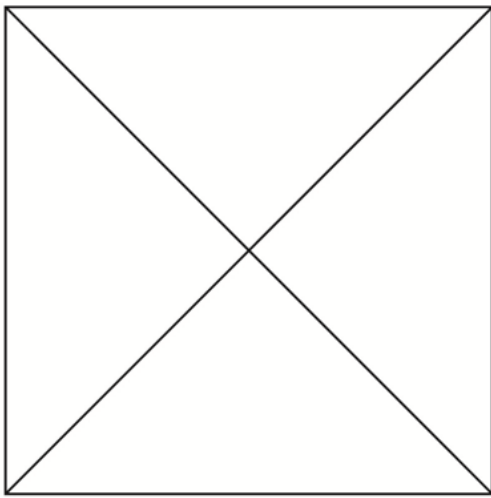
KUVA 6. Rasia sisältää kannen.

Suunnitelmat etenivät ja taustalla vaikutti vahvasti dosetin lokerot. Ajatuksissa oli donitsin mallinen esine (KUVA 7.), joka koostui kahdesta samanmuotoisesta puoliskosta, joiden keskellä oli reikä. Yhdessä esinepuoliskot pysyivät kiinni ympärille pujotetun narun avulla. Donitsi sisälsi lokerot, jotka viittasivat vahvasti dosettiin. Lokeroihin oli mahdollista jakaa lääkkeitä eri päiville ja näin päivittäin syötävien lääkkeiden suhteen olisi pysynyt hieman paremmin perillä.

Lokeroita miettiessäni muodot muuttuivat pyöreistä suoraviivaisemmiksi (KUVA 8.). Lokerot suorastaan määrittivät esineen muodon ja esineen toimivuus ja tietty toiminto tulivat esineen suunnittelun pääosaan.

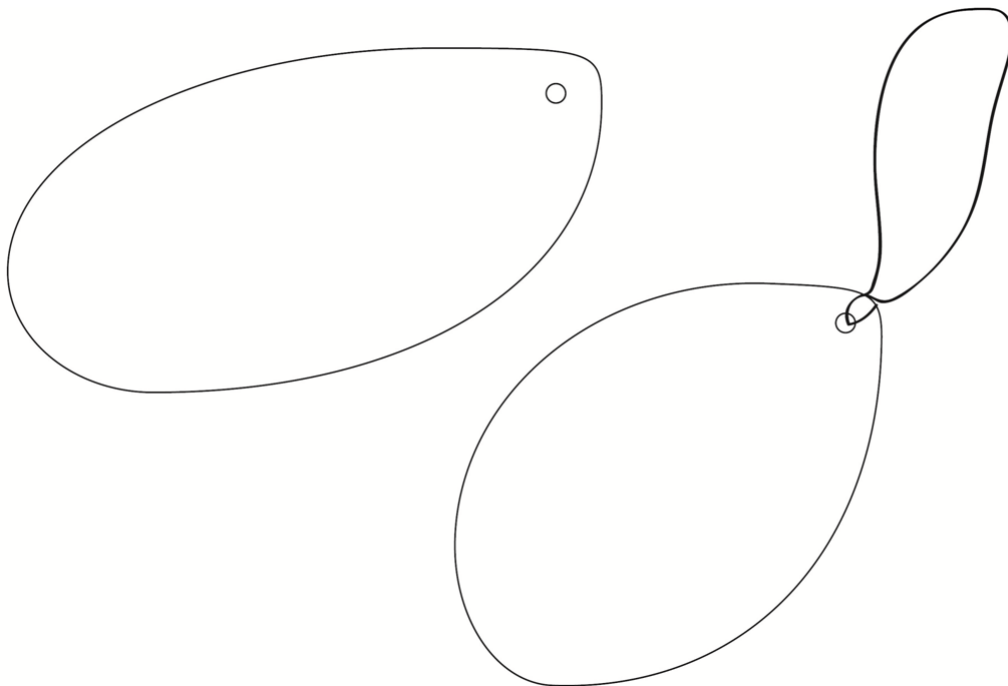
KUVA 7. Donitsi

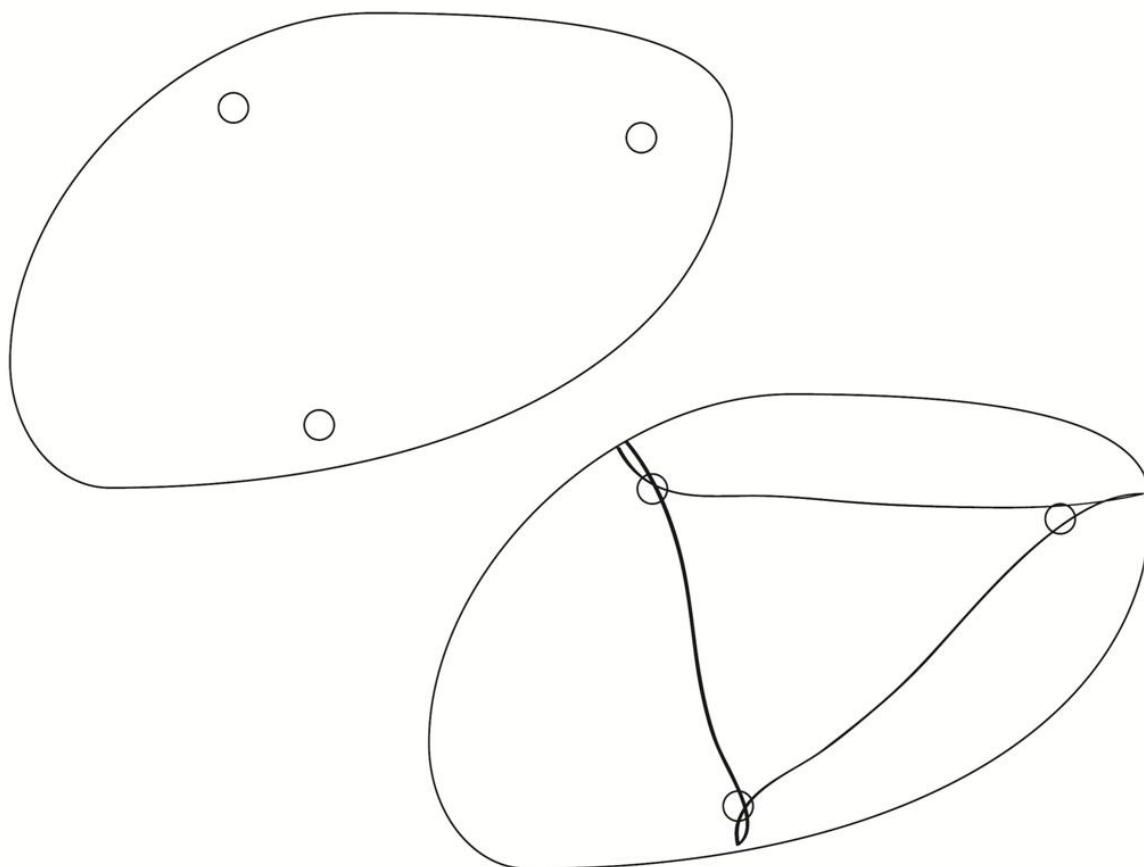
KUVA 8. Lokerot

Dosetit ja sen mukana tulleet lokerot jäivät historiaan ja tilalle tulivat korut, mielenkiintoiset kiinnitystavat sekä orgaaniset muodot (KUVA 9.). Nämä esineet, jotka liikkuvat korujen ja pienten esineiden välimaastossa koostuivat jälleen kahdesta samanlaisesta puoliskosta, jotka vastakkain muodostivat esineen. Mietin paljon sitä, minkä kokoinen koru voi suurimmillaan olla. Lisäksi ensimmäistä kertaa tämän projektin aikana mietin tarkemmin esineen visuaalisuutta, kuin sen toimintoja,

Orgaaniset muodot ja taide-esine ajatus nostivat päätänsä toiminnan varjoon jääneen hetken jälkeen. Inspiroiduin koruista ja niiden erilaisista yhdistelmistä. Kiinnostuin myös laajasti erilaisista naruista kiinnitysmahdollisuutena (KUVA 10.). Mietin esimerkiksi nahkaremmejä sekä kengännauhoja mielenkiintoisina yksityiskohtina.

KUVA 9. Orgaaninen muoto

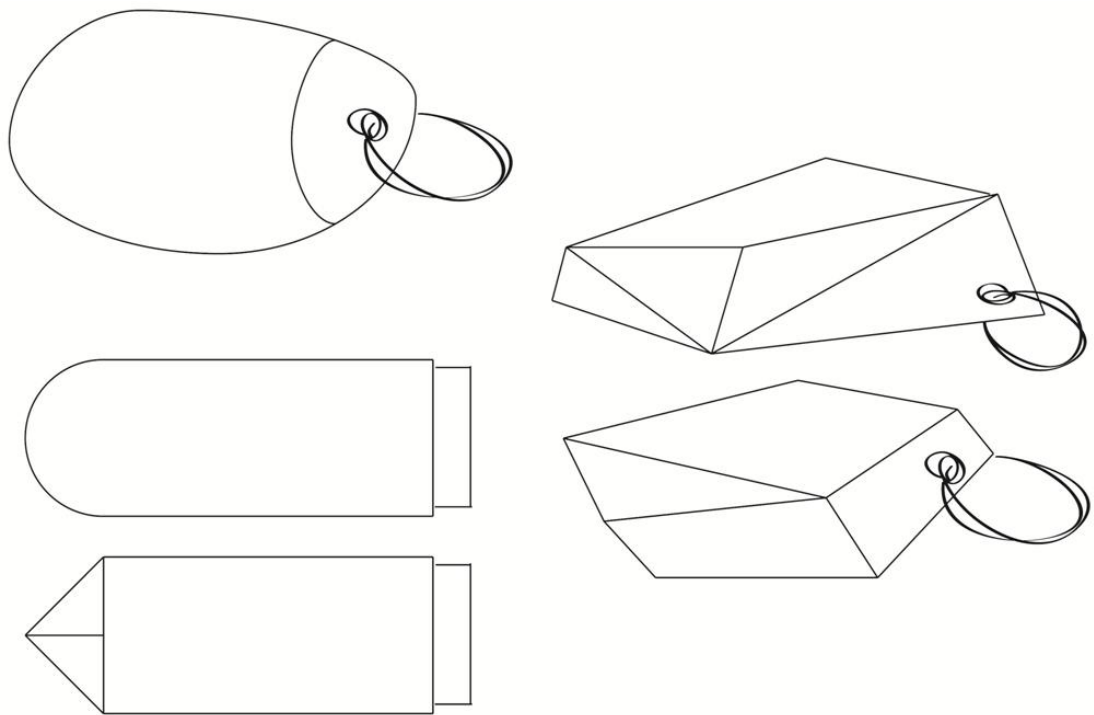

KUVA 10. Kiinnityksen mielenkiintoa

Koruista tie vei avaimenperiin (KUVA 11.). Avaimenperät herättivät paljon kysymyksiä suunnitteluvaiheessa ja kyselystä muutaman avaimenperiin liittyvän vastauksen jälkeen rupesin miettimään miltä esine näyttäisi avaimenperänä ja miten se toimi siinä työssä. Lääkkeet kulkeutuivat pienissä erissä esineen sisällä niin, että pysyi hyvin mukana sen päivän lääkkeistä. Pieni oli kaunista.

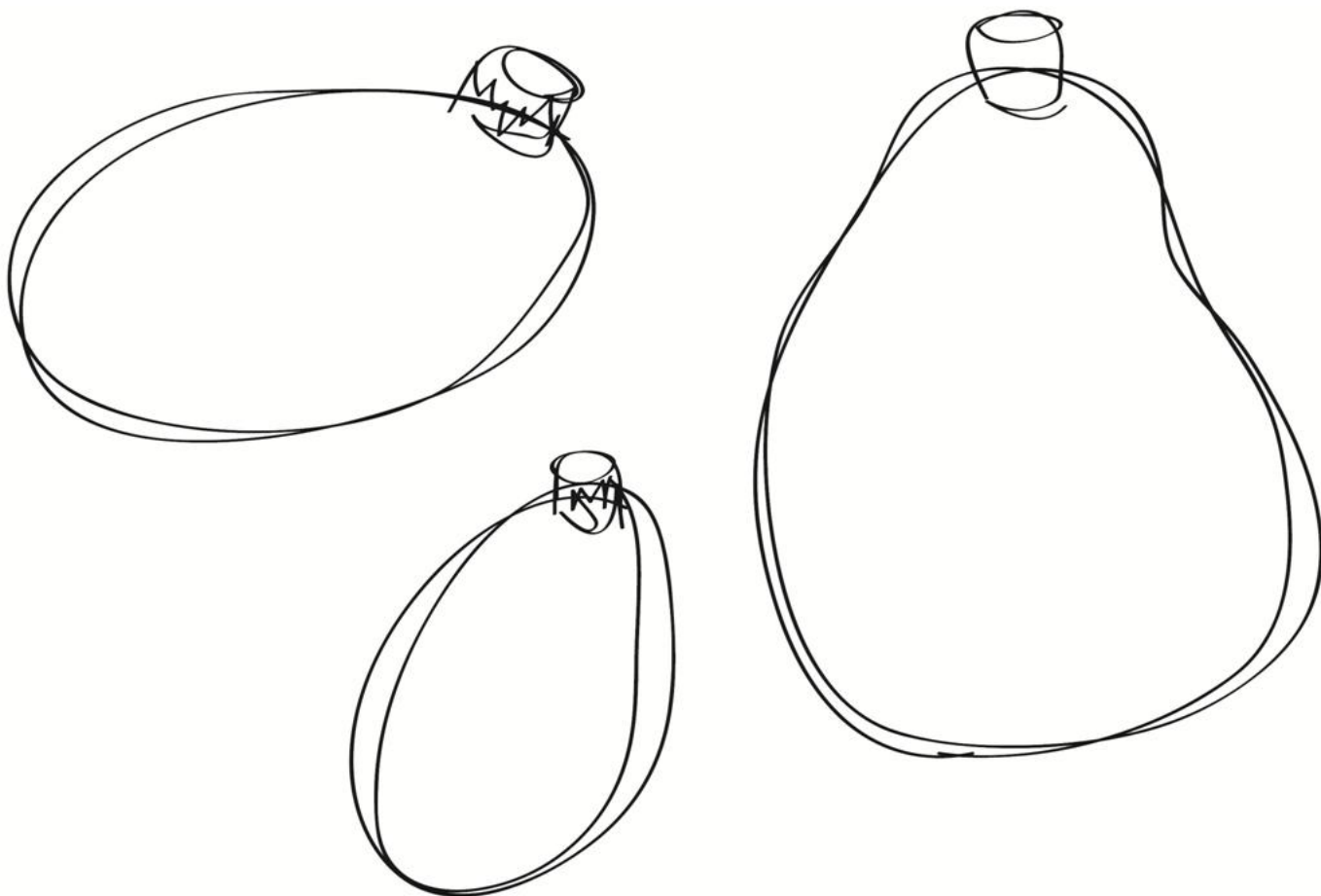
Idea korkin käyttöön (KUVA 11.) tuli ajateltuani korkkimateriaalin käyttöä esineen osissa laajemmin. Mietin, että korkista valmistettu korkki tai kansi pystyi toimimaan hyvin esineen osana niin visuaalisesta, kuin myös käyttöominaisuuksiensa puolesta. Korkki oli miellyttävä ja kaunis materiaali, jota olin nähnyt yhdisteltävän keramiikan kanssa useamman kerran.

Korkkikantiset esineet jäivät suhteellisen vähiin suunnitelmissa sekä ajatuksissa, mutta kuulen edelleen äänen päässäni, jonka kuulin miettiessäni korkkiesineitä. Esine ja sen pitämä ääni olivat hauska, mutta samalla rauhoittava kokonaisuus.

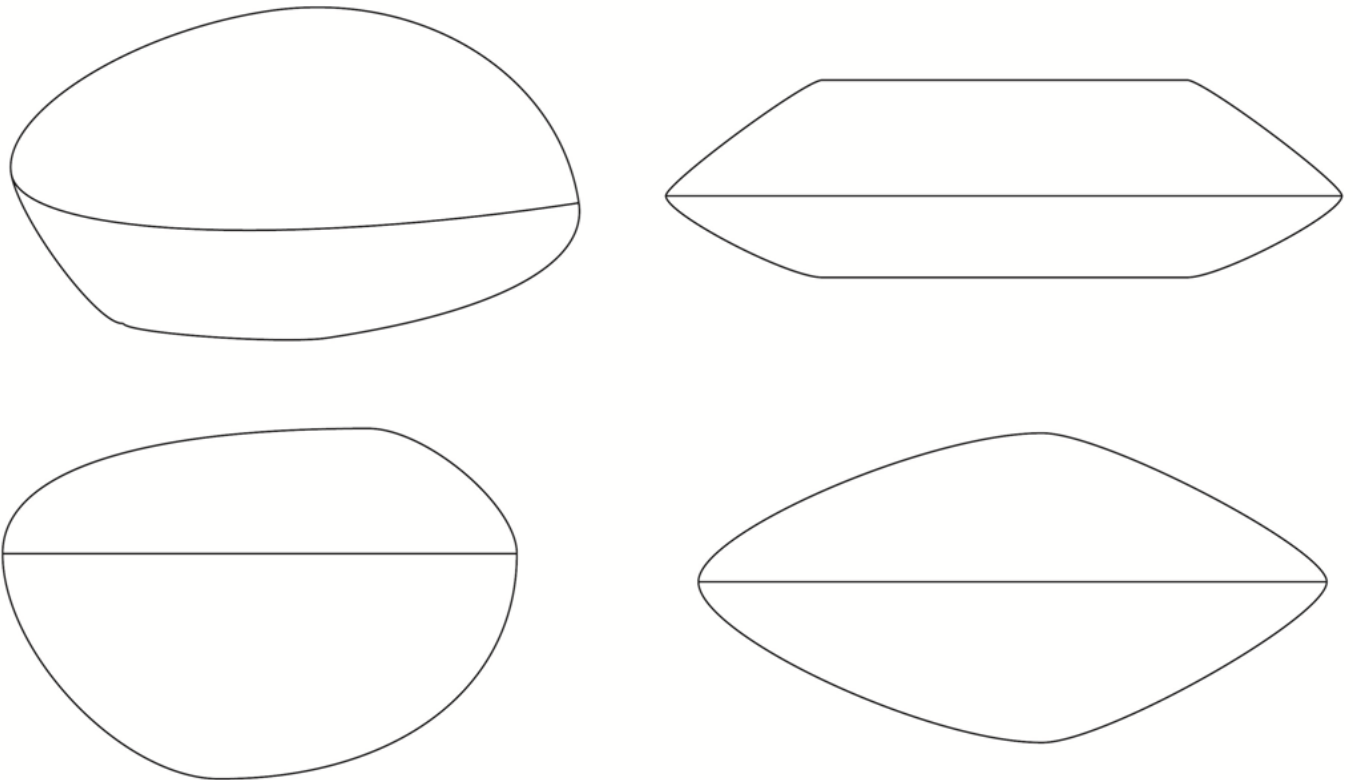
KUVA 11. Avaimenperät ja korkkikannet

Avaintenperiä suunnitellessa mielenkiintoa herättänyt korkki sai suunnitelmissa vielä hieman jatkoaikaa. Tässä suunnitelmassa korkki yhdistyi litteään hieman pullomattia (KUVA 12.) muistuttavaan muotoon, johon lääkkeet olisi voinut säilöä ilman läpipainopakkauksiaan ja esine olisi ollut helposti mukana kulkeva. Esineen toimiminen jäi toisarvoiseksi, mutta esineen lempeä muoto yhdistettynä jo aikaisemmin mainitsemaani äänimaailmaan vaikuttivat hyvältä yhdistelmältä.

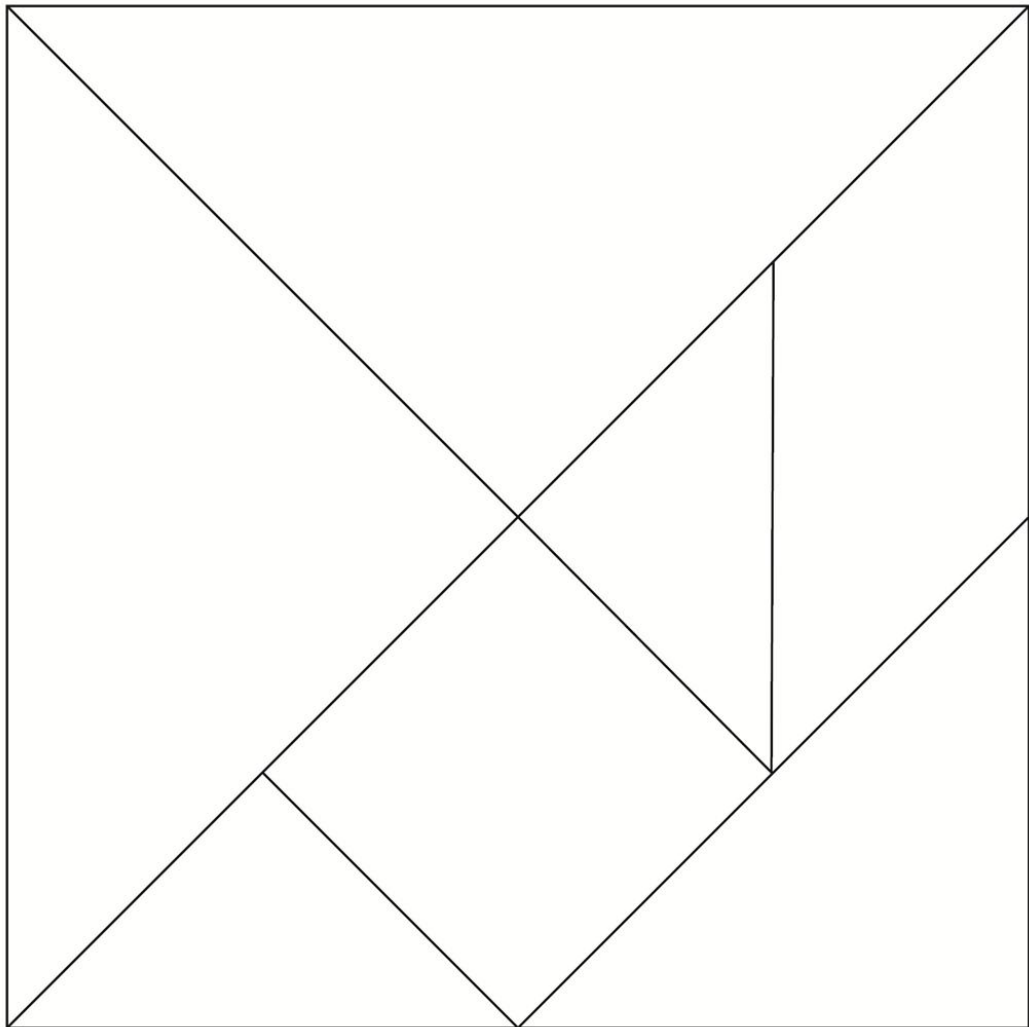
KUVA 12. Pullomatti korkkikannella

Pienien muotojen ongelmat ja lääkemäärät rupesivat mietityttämään minua enenemissä määrin ja päätin siirtyä suunnittelussa takaisin suurempiin esineisiin, joiden pito pöydällä oli mahdollista. Esineen kuljetus jäi unholaan ja toimivuus varsinkin säilytyksessä korostui (KUVA 13.). Näissä suunnitelmissa mietin laajasti sitä, että olisi ollut hienoa, että kaikki lääkelaatikon lääkkeet olisi saanut mahtumaan samaan esineeseen ja näin lääkelaatikon olisi voinut hävittää kokonaan näkökentästä. Aikaisemman pullomatti -suunnitelmastani inspiroituneena suunnittelin näistä rasioista orgaanisemman muotoisia, kuin mitä ensimmäiset rasiat olivat.

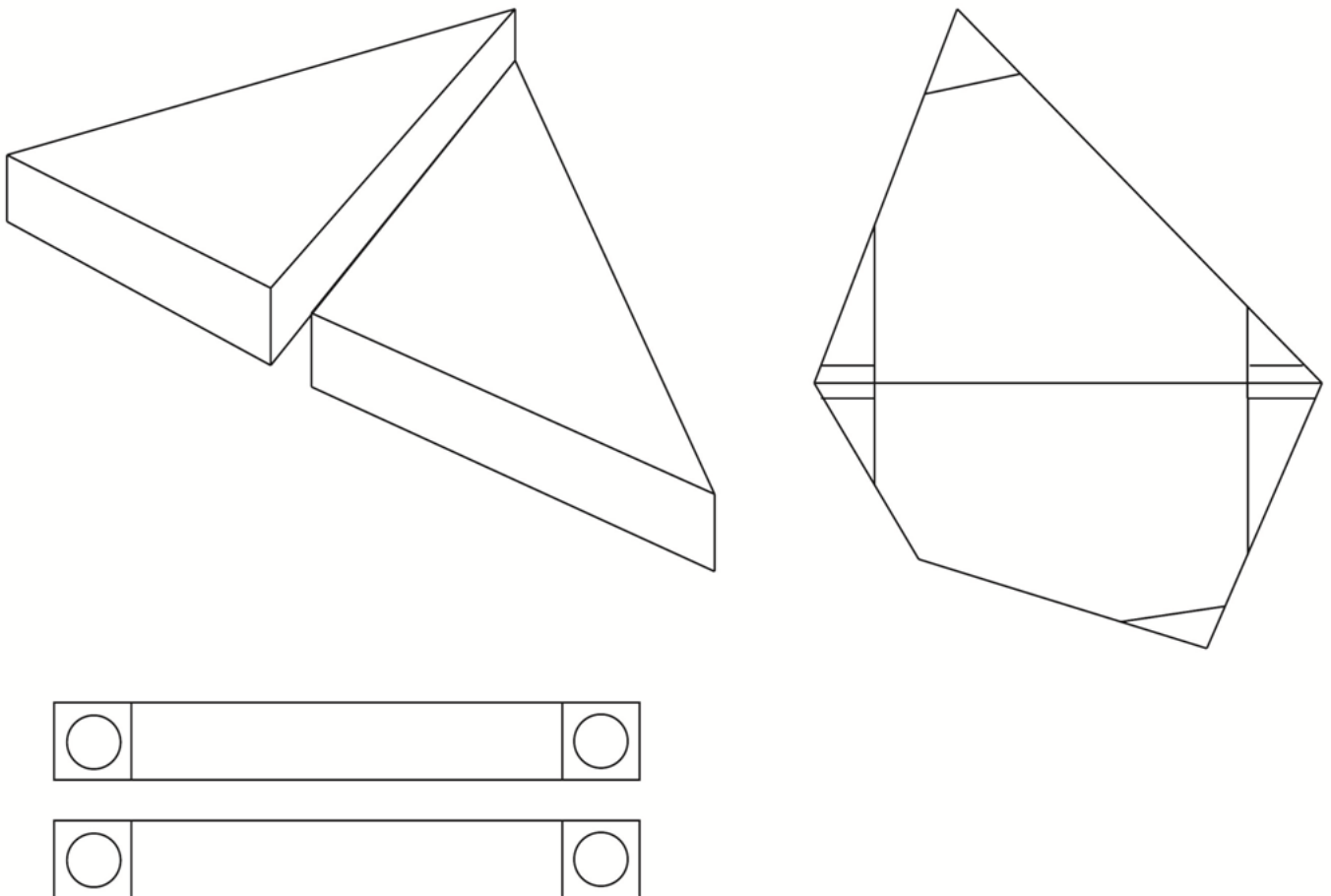
KUVA 13. Takaisin rasiaan

Sitten tapahtui täyskäännös suunnittelussa ja pyöreät ja orgaaniset muodot saivat väistyä, kun tilalle tulivat symmetriset ja suorakulmaiset muodot. Inspiraationa tällä kertaa oli kiinalainen peli –Tangram (KUVA 14.). Pelissä oli seitsemän palaa, joista pystyi kokoamaan neliön sekä paljon muuta. Tästä sain idean hyödyntää esineen seitsemää palaa – seitsemän palaa – seitsemän päivää. Palasia pystyi ottamaan tarvitsemansa määrän ja jättämään loput kotiin. Palaset pystyivät muodostamaan yhdessä esimerkiksi seinälle teoksen tai ne oli mahdollista säilyttää esimerkiksi niille tarkoitetussa pussissa. Idea yhdisti hauskesti leikkimisen sekä vakavan asian.

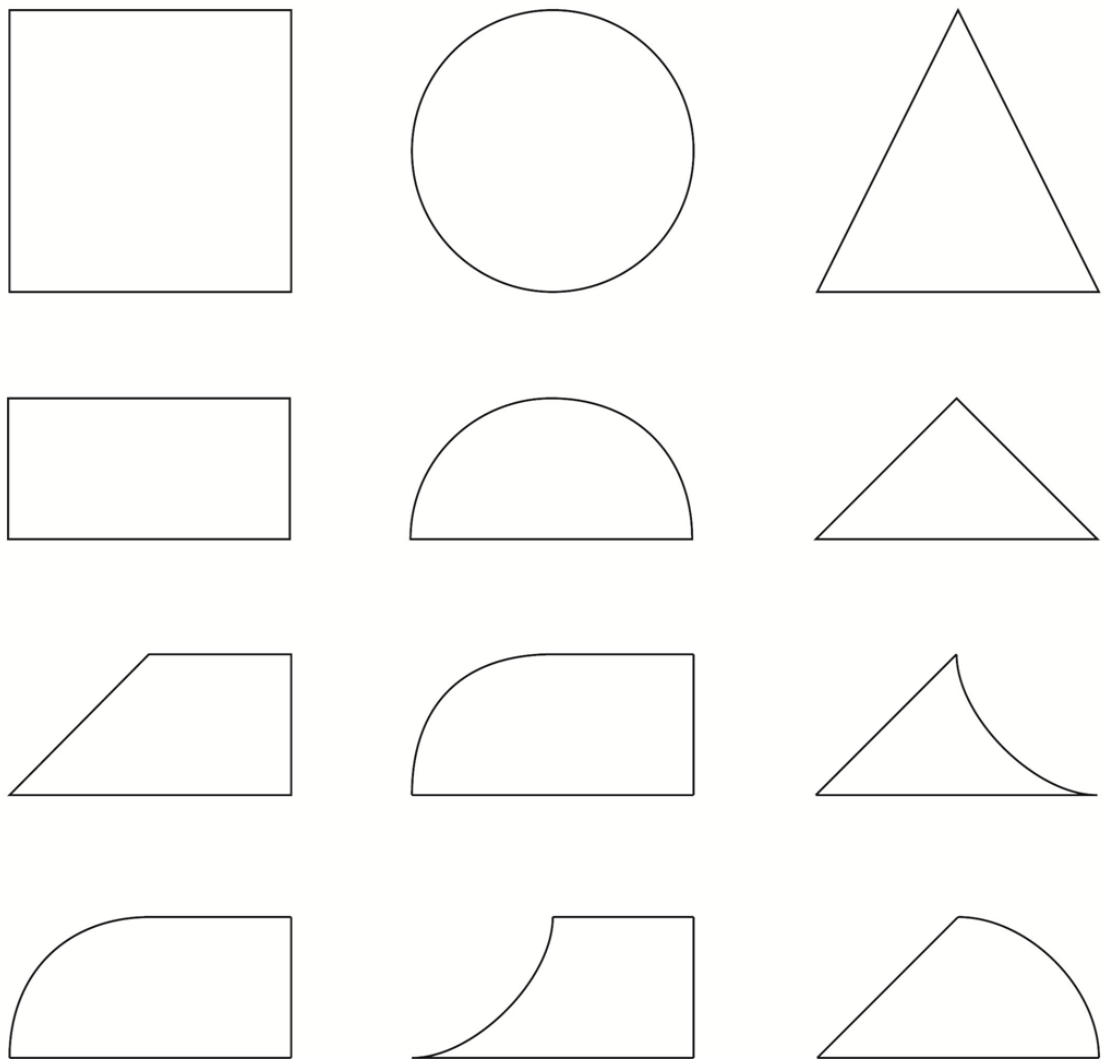
KUVA 14. Tangram & seitsemän palaa

Seuraavaksi Tangram -ajatus säilyi muodossa, mutta kiinnitys sai lisähuomiota. Magneetit (KUVA 15.) tulivat suhteellisen aikaisin mieleeni suunnitellessani esinettä ja sen kiinnitystä, koska olivat mielestäni hyvä tapa kiinnittää kaksi osaa toisiinsa helposti ja toimivasti. Magneettien suurin heikkous oli niiden liittäminen esineen puoliskoihin, koska se olisi tapahtunut liimalla tai vastaavalla. Magneettien parhaisiin puoliin kuuluivat esimerkiksi niiden toimivuus sekä monipuoliset mahdollisuudet. Magneetit oli mahdollista piilottaa esineen sisään niin, ettei ulkoa ollut mahdollista nähdä kiinnityksestä jälkeäkään. Ainoastaan rajakohta jäi jonkinlaisena näkyviin. Esineen oli mahdollista koostua selkeästi kahdesta erimateriaalista valmistetusta palasesta, jolloin materiaalien eroavaisuudet saivat huomion, eikä kiinnitys.

KUVA 15. Magneetit

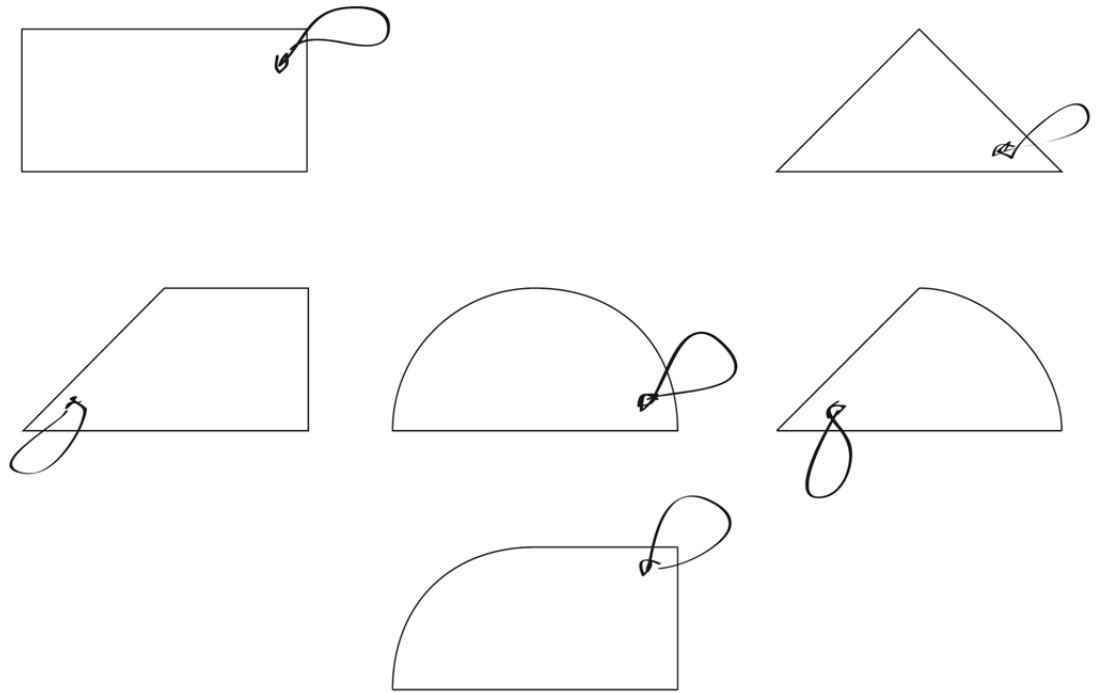
Matka jatkui perusmuotoihin (KUVA 16.), kuten ympyrään ja neliöön. Kiinnitys magneeteilla oli edelleen mielessä, mutta nyt seitsemän palaa muuttui vain kahdeksi palaseksi. Kahdella palalla ajattelin esineen pystyvät kuljettamaan mukanaan tarpeellisen määrän lääkkeitä läpipainopakkauksissa ja näin tarve seitsemälle osalle ja erillisille päiville jäi pois. Materiaaleiksi nousivat keramiikan rinnalle muovi sekä puu. Toteutustapa ei ollut oleellinen asia, vaan halutun lopputuloksen aikaansaaminen. Selkeät muodot ja perusvärit inspiroivat suuresti ja lukemattomat yhdistelmät kiehtoivat.

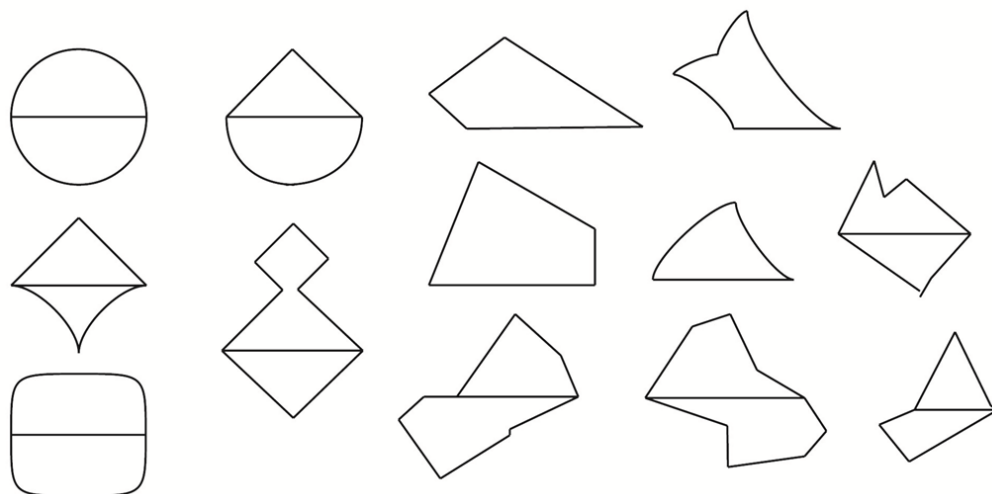
KUVA 16. Perusmuodot

Perusmuodoista inspiroituneena suunnittelin myös niitä hieman varioiden koruja, (KUVA 17.) jotka toimivat myös avaimenperinä riippuen siitä, mihin ne on kiinnitetty ja millaisella lenkillä. Materiaalit pysyivät samoina ja idean keskeneräisyys enemmänkin ajatuksena kuin valmiina suunnitelmana.

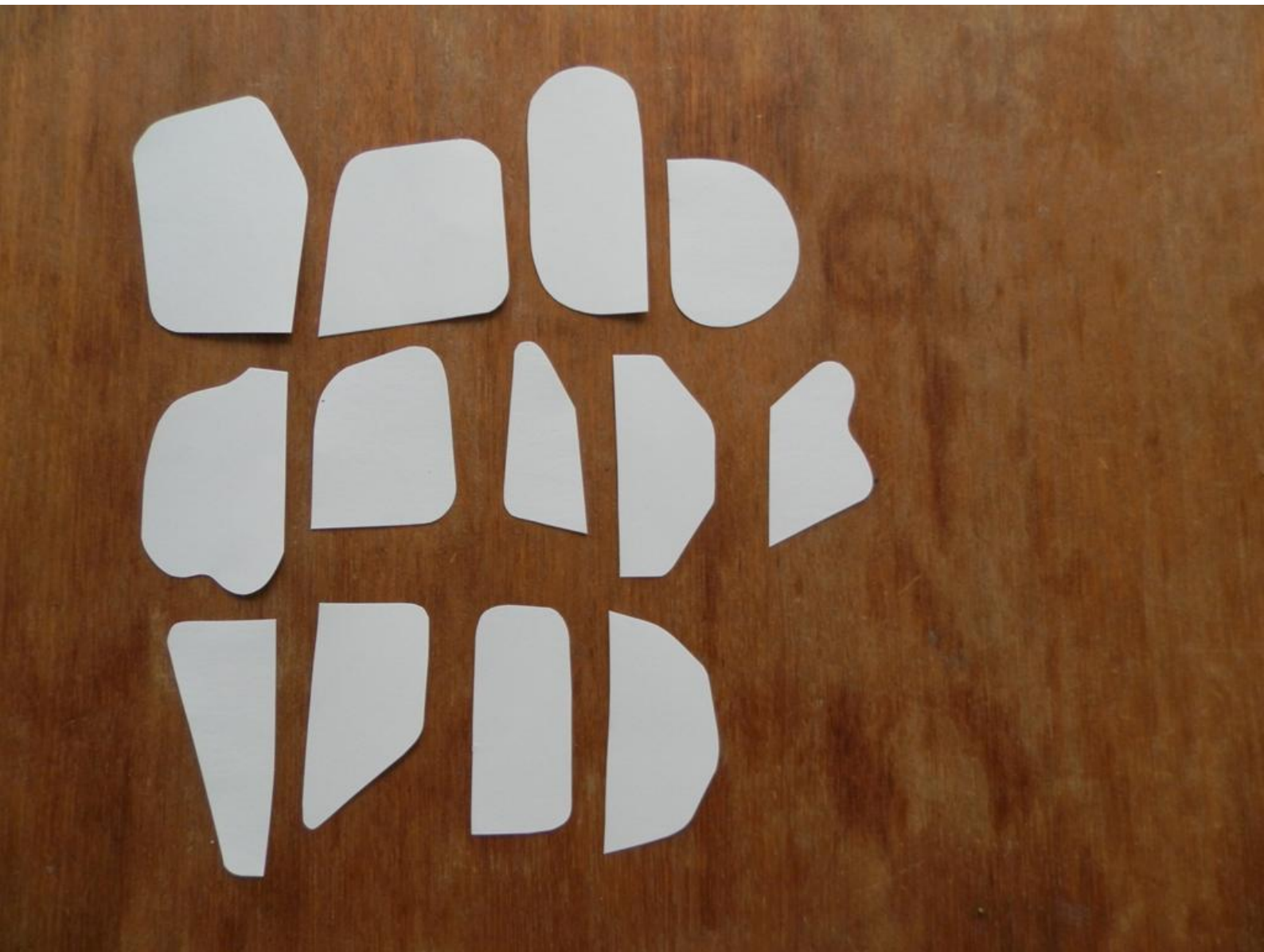
Idean inspiroimana myös hieman yli meneviä muotoja pääsi myös syntymään. Jotkut niistä syntyivät enemmän sattumalta ja toiset hieman vähemmän sattumalta (KUVAT 18.-20.).

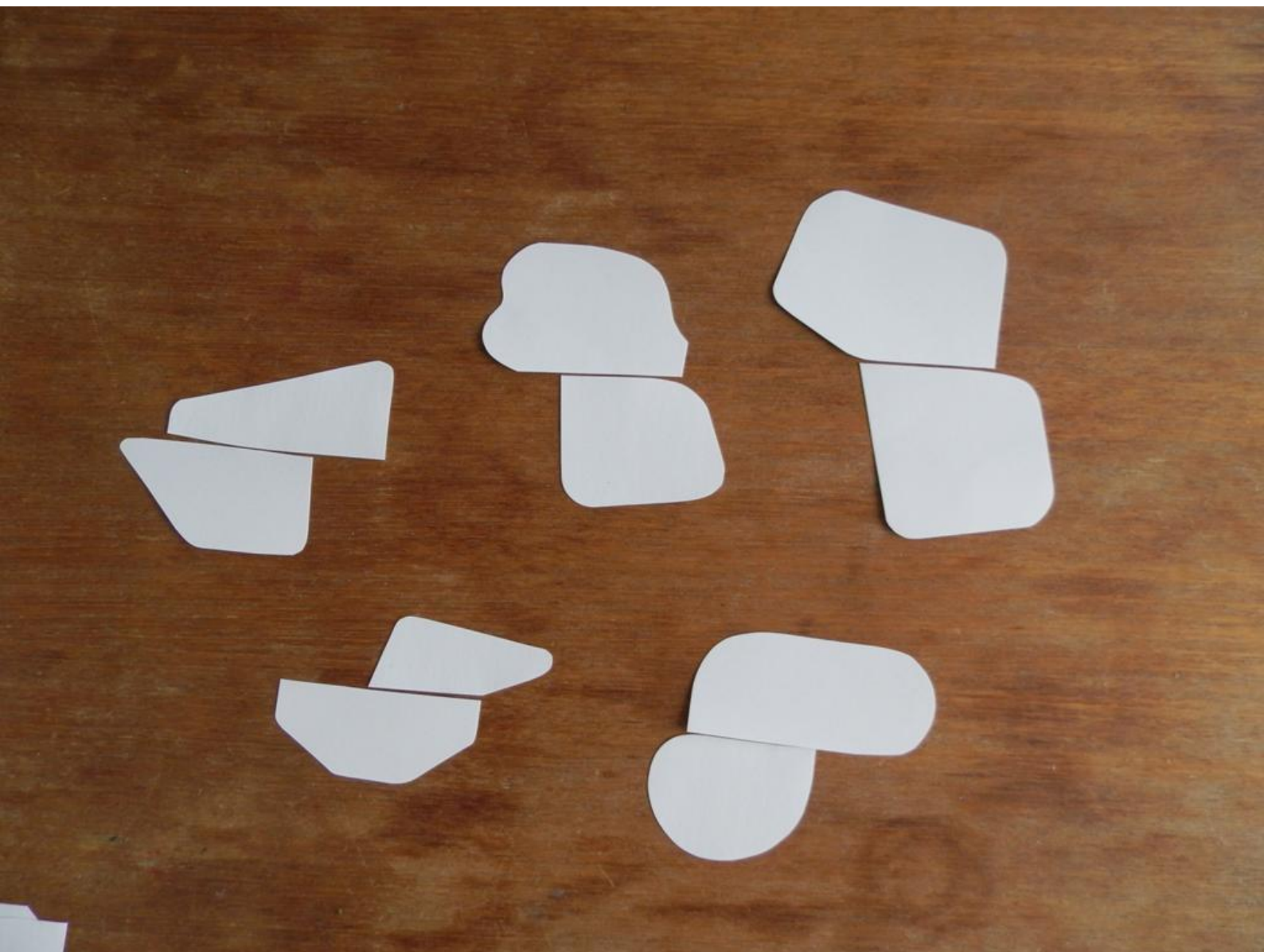
KUVA 17. Jatkoa perusmuodoille

KUVA 18. Yhdistelmä kokeita

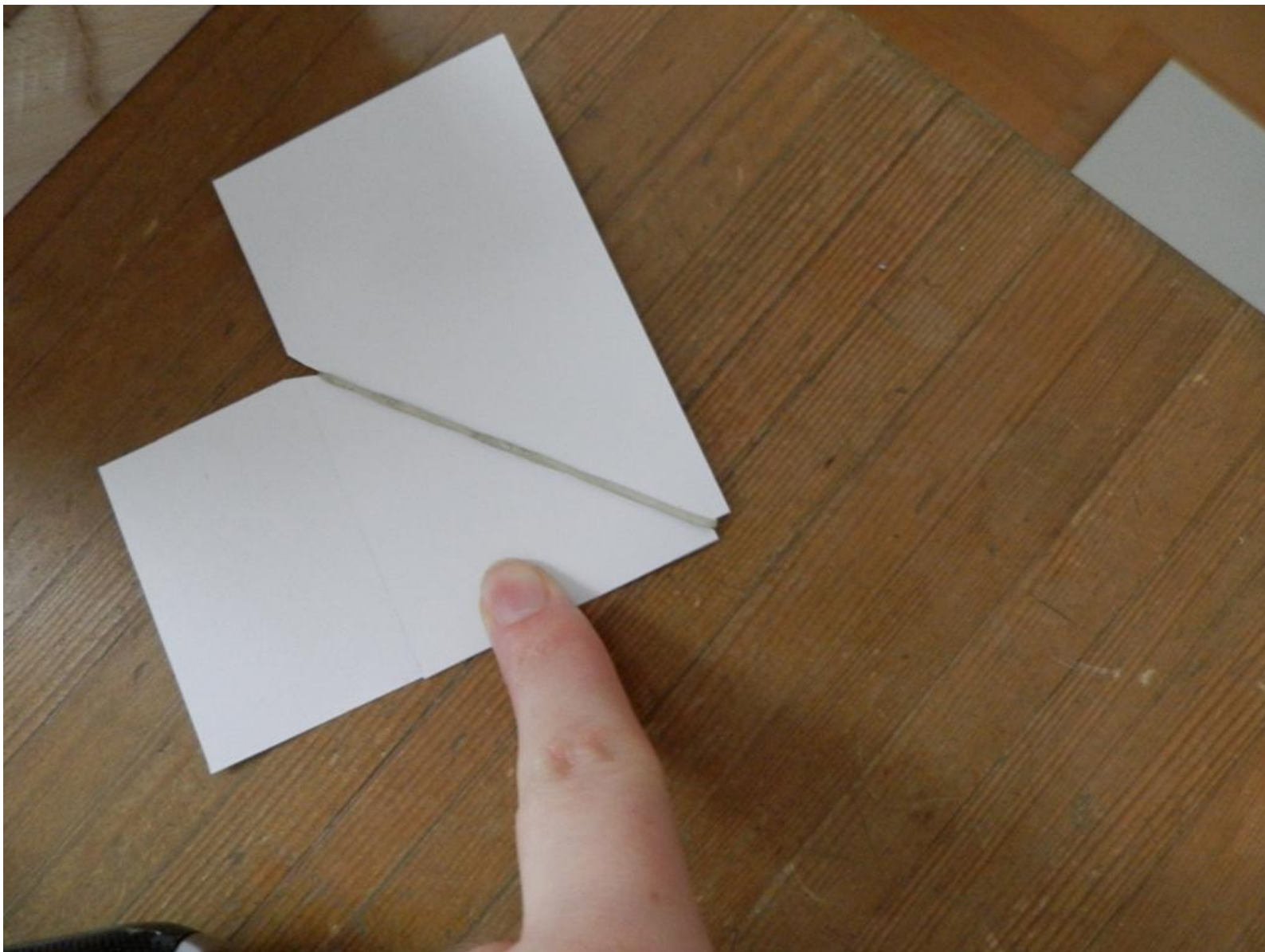

KUVA 19. Yhdistelmä kokeita

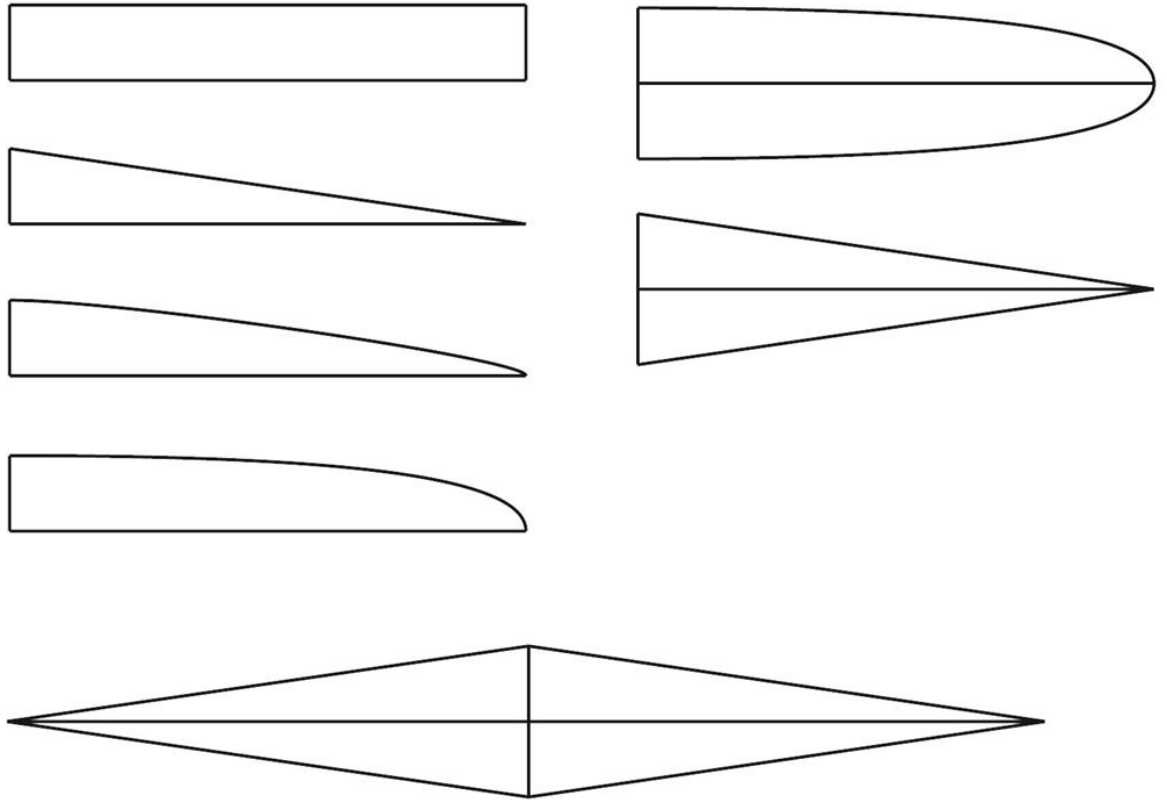
KUVA 20. Yhdistelmä kokeita

Suunnitelma eteni pikkuhiljaa selkeämpään muotoon. Suunnittelin yhdistelmiä, joita pystyin toteuttamaan kahdella samankokoisella suorakaiteenmuodolla (KUVA 21.). Sain niistä idean, että esine koostui kahdesta samankokoisesta päällekkäin olevasta suorakaiteenmuotoisesta osasta, jotka olivat kiinni toisissaan jonkinlaisella lenkin avulla. Erilaiset lenkit olivat suunnitelmissani jo suunnittelun alkuvaiheessa. Lenkit olivat hyvä tapa pitää yhdessä kaksi osaa ja pidin varsinkin kumilenkkien leikkisyydestä. Lopullisen esineen osana lenkin tuli kuitenkin olla kumilenkkiä kestävämpi ja mietinkin, että hiuslenkki toimisi esineen osien kiinnityksessä hyvin. Hiuslenkkejä oli saatavana kaupoista kaikissa sateenkaaren väreissä, joten niitä vaihtamalla esineen ilme muuttui kertaheitolla todella helposti. Lenkeillä oli mahdollista saada mukavaa kontrastia esineeseen myös visuaalisesti. Lenkit olivat myös todella helppoja käyttää, koska niitä ei tarvitse solmia tai sitoa, vaan ne voi pelkästään pyöritellä esineen ympärille.

KUVA 21. Suorakaiteet & kumilenkit

Suunnitelma eteni kahdesta päällekkäin olevasta suorakaiteenmuotoisesta puolikkaasta eteenpäin. Muoto kapeni keskeltä ulommas mentäessä. Muodosta tuli näin ollen sirompi ja hieman mielenkiintoisempi. Mietin erilaisia kapenevia muotoja (KUVA 22.), mutta päädyin lopuksi vaihtoehtoon, josta olin mietinnät aloittanut.

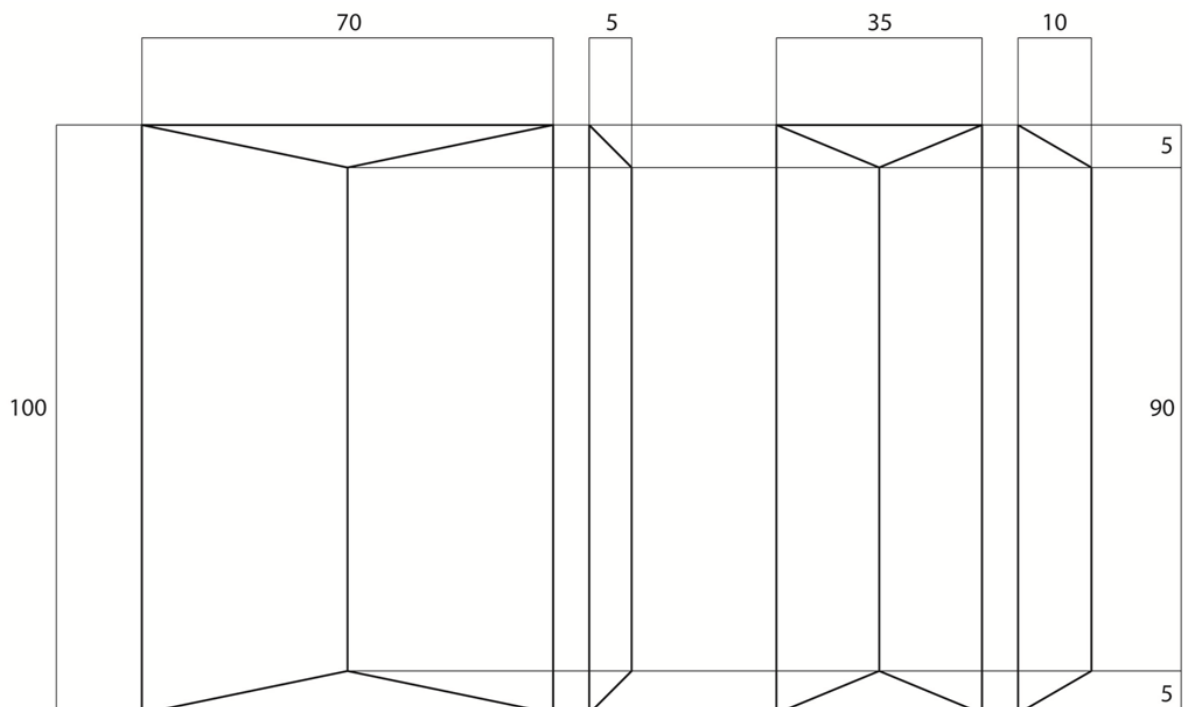

KUVA 22. Kapenevia muotoja

6. IDEOISTA - IDEAKSI

Opinnäytetyöni tuotti paljon viimeistelemättömiä ideoita, joista mietin yhdessä vaiheessa opinnäytetyötäni valitsevani muutaman idean, joista olisin kehittänyt konseptit. Konsepteilla tässä yhteydessä tarkoitan suunnitelmia, jotka olisin vienyt keskimääräistä idealuonnosta pidemmälle ja suunnitellut niiden mitat, materiaalit sekä kiinnityksen kunnolla. Mietinnän jälkeen päädyin kuitenkin valitsemaan ideoista yhden, jota jatkokehitin, jotta pystyin valmistamaan siitä prototyypit, joilla myös testata esineen toimivuutta. Päädyin valitsemaan yhden idean konseptien sijasta, koska uskoin saavani paremman lopputuloksen, kun esineestä oli tehty myös prototyyppi, jota oli testattu. Konseptit olisivat jääneet pelkästään kuviksi ja ideoiksi, jolloin niiden hyvät ja huonot puolet käytön kannalta olisivat jääneet pimentoon.

Valittu idea, josta lähdin tekemään prototyypit, oli kahdesta samanlaisesta kappaleesta koostuva esine, jonka kiinnitys tapahtui testikappaleiden kohdalla yhdellä tai useammalla joustavalla hiuslenkillä. Valitsemasta suunnitelmasta luonnostelin mittapiirustuksen paperille (KUVA 23.). Tähän mittapiirrokseen tein samasta suunnitelmasta kaksi erikokoista vaihtoehtoa, koska halusin testata miten suunnitelma toimi lopullisena esineenä eri mitoissa. Molemmissa suunnitelmissa esine koostui kahdesta samanlaisesta osasta, jotka yhdisti toisiinsa lenkki.

KUVA 23. Mittapiirros

Suunnittelin myös, että valmiissa esineessä pystyi hyödyntämään akselia esineen toisessa päässä, jolloin lenkit irrottamalla puoliskot eivät irronneet toisistaan, vaan ne pysyvät alhaalta kiinni. Esine oli akselin avulla mielestäni viimeistellymmän oloinen, kuin pelkästään lenkkiä käyttämällä. Akseli idea tulikin lenkki idean jälkeen, joten sitä pystyi kuvaamaan lenkki-idean parannelluksi versioksi.

6.1 PROTOTYYPPIEN VALMISTUS

Pystyin aloittamaan esineen valmistusprosessin, kun mittasuhteet olivat kunnolla mietittyinä. Tein prototyypit valumassasta, jolla tarkoitetaan juoksevassa muodossa olevaa keraamista massaa, josta muottien avulla valetaan esineitä. Seuraavana tarkempi määritelmä valumassoista:

”Valumassat saatetaan juoksevaan muotoon lisäämällä vettä ja säätöaineita. Kipsistä valmistettu muotti imee valulietteestä vettä kapillaarikanaviinsa, jonka jälkeen liete tiivistyy muotin pinnasta alkaen ja jähmettyy valuseinämäksi. Seinämän paksuus määräytyy valuajan pituudesta.” (Jylhä-Vuorio, 2003)

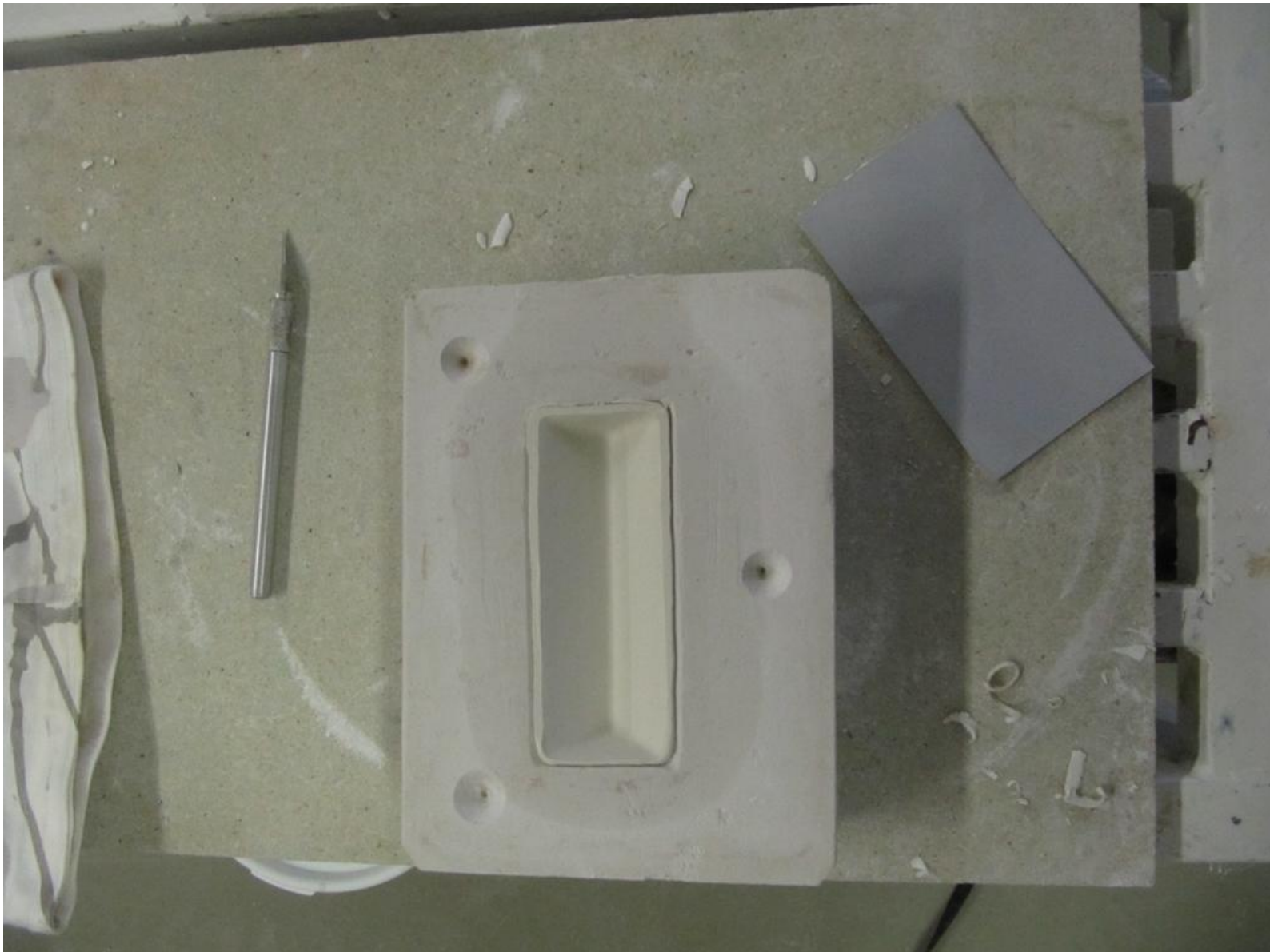
Opinnäytetyöni päätarkoituksena oli se, että panostin suunnitteluun, enkä esineiden valmistamiseen. Tämän takia en myöskään opinnäytetyöraportissani käy keraamisten esineiden valmistusprosessia tarkemmin läpi.

Keraamisia valuesineitä tehtäessä työ aloitettiin tekemällä kipsistä mallineet, eli mallit, joiden mitoituksessa oli otettu huomioon keramiikan kutistuminen kuivuessa sekä poltoissa. Mallineiden valmistuttua niiden avulla valmistetaan kipsistä muotit, jotka minun työssäni olivat kaksiosaiset, koska muoto oli päästävää. Kaksiosaisella muotilla (KUVA 24.) tarkoitetaan todella yksinkertaista keramiikkamuottia, joka koostuu nimensä mukaisesti kahdesta osasta, jotka olivat valumuotti sekä valurengas.

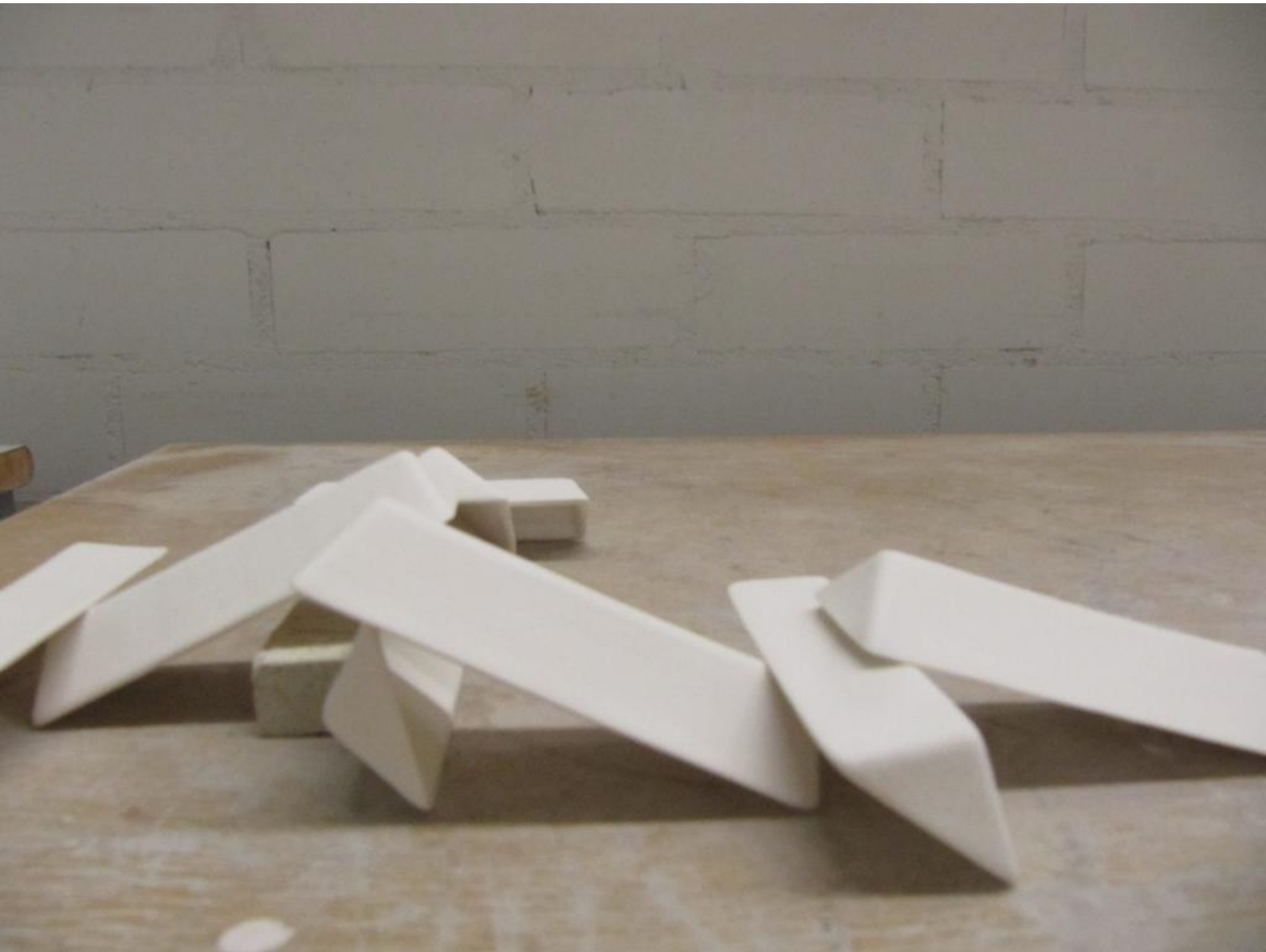
Muottien valmistuttua niiden annettiin kuivua pari päivää muotin koosta riippuen, jonka jälkeen esineiden valmistaminen valamalla pystyi alkamaan. Valaminen oli suunnittelemani esineen kohdalla helppoa, koska muotti oli yksinkertainen ja siinä ei ollut monia eri osia. Valaminen tapahtui niin, että kipsimuotti täytettiin nestemäisellä valusavella ääriään myöten. Tämän jälkeen odotin noin 3–5 minuuttia, jotta seinämät ehtivät muotoutumaan ja sitten ylimääräinen valumassa kaadettiin pois muotista. Sitten muotti käännettiin suuaukko alaspäin kuivumaan. Kuivuminen kesti oman esineeni kohdalla noin 30 minuuttia, jonka jälkeen pystyin hiljalleen irrottamaan valuesinettä kipsimuotin seinämistä. Valamisen tuloksena syntyi esinepuolikas, jonka jätin hyllylle kuivumaan odottamaan seuraavana päivänä tapahtunutta viimeistelyä.

Yhdellä kipsimuotilla pystyi valamaan vain rajallisen määrän esineitä päivässä, koska kipsi imee itseensä nestettä. Omalla muotillani valoin 3–4 esinepuolikasta päivässä, mutta osa niistä vahingoittui valamisen tai viimeistelyn aikana. Kokonaisuudessaan sain valmistettua neljä esinettä, eli kahdeksan puolikasta.

Valetut ja viimeistellyt esinepuolikkaat (KUVA 25.) poltin kertapoltossa, joka tarkoittaa sitä, että kun normaalisti keraamiset esineet käyvät läpi alemman lämpötilan raakapolton sekä korkeamman lämpötilan lasitepolton, niin kertapoltossa nuo kaksi polttokertaa yhdistyvät yhdeksi. Kertapoltto toimi esineideni kohdalla hyvin ja sen ansiosta säästin myös aikaa, jonka käytin esineiden testaamiseen.

KUVA 24. Muotti ja esinepuolikas

KUVA 25. Poltosta tulleet esinepuolikkaat

6.2 TESTI – ESINE OSANA ARKEA

Päätökseni tehdä testi prototyypeillä, joilla esineen toimivuutta sekä muotoa ja materiaalia pystyi testaamaan, oli hyvä. Esineen testikäyttäjiä oli vain kaksi, joista itse olin toinen, mutta silti testi osoitti paljon huomionarvoisia asioita. Testi tapahtui niin, että testikäyttäjät käyttivät esinettä osana arkeaan niin, kuin se valmiina tuotteena olisi ollut käytössä. Esineessä siis säilytettiin ja kuljetettiin lääkkeitä tai osa niistä parin päivän ajan. Näin saatava käyttäjäkokemus kertoi huomiota, jotka eivät paperilla tulleet esille. Sain kokemuksen kautta hyvää tietoa esimerkiksi esineen materiaali- ja muotovalinnoista sekä esineen käytettävyydestä.

Prototyypit olivat suhteellisen karsittuja malleja, jotta huomio kiinnittyi erityisesti esineen materiaaliin, muotoon, kokoon sekä puolikkaiden yhdessä pysymiseen.

KUVA 26. Prototyypit

Pelkästään parin päivän testi tuotti todella hyvää tulosta. Suurimmat huomiot tulivat kokoon ja materiaaliin liittyen. Esine oli kutistunut enemmän, kuin mitä olin sen odottanut kutistuvan. Esinepuolikkaat olivat ulkopuolelta mitattuna 9cm korkeudeltaan ja 3cm leveydeltään. Esineen syvyys syvimmästä kohdasta oli 1,5cm. Suurimman ongelman koossa aiheutti sen korkeus, koska läpipainopakkauksien piti mahtui esineeseen pystysuunnassa, mutta koska korkeus ei riittänyt testikäyttäjien läpipainopakkauksille ne joutui taittelemaan ja pistämään vaakatasossa esineen sisään, joka söi esineen tilaa suhteessa enemmän.

Materiaali koettiin toimivaksi ja kauniiksi. Suurimpia ongelmia materiaalin kohdalla oli sen lasittamattomuus, jonka takia se piti ikävää ääntä, esine puoliskojen koskettaessa toisiaan liikkeessaan. Lisäksi esine keräsi suhteellisen helposti epäpuhtautta ulkopintaan varsinkin laukussa tai reppussa kuljettaessa. Materiaalin kanssa myös hieman arkaili, vaikka se oli kestävä. Siihen vaikutti varsinkin esineen ohuet seinämät sekä keramiikan maine materiaalina. Lasittamaton pinta toimi hyvin esineen ollessa kädessä, koska pinta oli hieman karhea ja näin esine pysyi hyvin kädessä ja samoin kuin lenkit esineen ympärillä.

Kiinnitys oli käyttäjien mielestä toimiva ja siitä pidettiin. Se oli yksinkertainen, ja selkeä sekä se toi esineeseen väriä ja mielenkiintoa. Hiuslenkit toimivat tässä tehtävässään suhteellisen hyvin. Suurin ongelma esineiden kiinnityksessä aiheutui esineiden kosketuskohdan äänistä. Lasittamaton ja hieman karhea posliinipinta piti todella epämukavaa ääntä ja siltä osin jonkinlainen tiiviste tai vastaava olisi ollut mukava lisä. Esineen puoliskot pysyivät myös hiuslenkeillä todella hyvin yhdessä. Oli lenkkejä sitten yksi tai useampi, niin kiinnitys toimi. Itse testasin myös nauhaa kiinnityksessä, mutta nauhan lyhyden takia se oli hieman vaikea solmia ja se teki nauhasta huomattavasti vaikeamman, kuin mitä hiuslenkit olivat.

Muoto oli hyvä, mutta koon vuoksi esine hukkui suhteellisen helposti laukkuun tai repun pohjalle. Itse hukkasin esineen pari kertaa lehtipinon alle ja toinen testikäyttäjä kertoi vaikeuksista esineen löytämisessä hänen laukustaan.

Kokonaisuudessaan testikäyttäjä piti esineestä. Lisäksi testatessani esinettä itse sain hyviä huomioita esineestä ja sen muotoilusta. Testi oli siis kokonaisuudessaan todella onnistunut ja hoiti tehtävänsä.

Testissä ilmeni epäkohtia, joihin täytyisi tehdä muutoksia. Suurimpana muutoksena tekisin testikappaleesta aikaisemmassa suunnitelmassa (KUVA 23.) näkyvän leveämmän version. Sillä saisin ratkaistua ongelmat esineen hukkumisen suhteen, läpipainopakkauksien kokoerot sekä helpottaisin arkea, kun niitä ei tarvitsisi taitella. Lisäksi haluaisin testata posliini puolikkaan kaverina puusta tehtyä puolikasta ja tutkia miten ne toimivat yhdessä. Haluaisin myös ottaa selvää huopamaisesta muovimateriaalista ja sen soveltumisesta esineeseen. Tekisin myös testejä erilaisista pintakäsittelymahdollisuuksista niin keramiikan, puun kuin muovin suhteen.

6.3 TULEVAISUUS

Koskaan ei voi tarkalleen tietää mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Nyt täytyy ensimmäisenä pitää pieni hengähdystauko työstä ja sen jälkeen katsoa minne suuntaan lähtee ideaa kehittämään. Mahdollisuuksina näen oman yrityksen perustamisen, jonka osana tuotetta voisi lähteä myymään ja markkinoimaan, jolloin itsellä olisi laajempi vapaus tehdä asioita ja suunnitelmia, kuten itse haluan. Toisaalta olisi hieno saada työlle suurempi yhteisyökumppani, jonka kanssa saada vietyä esine uudelle tasolle ja suuren kansan tietoisuuteen. Näin ollen esineestä olisi myös eniten hyötyä useimmille.

Minua kiinnostaisi myös pystyä markkinoimaan tuote niin, että jokainen nuori, joka sairastuu johonkin säännöllistä lääkitystä tarvitsevaan sairauteen, saisi esineen itselleen. Idea toimisi hieman niin kuin äitiyspakkaus, jolloin olisi mahdollista saada jotain mistä lähteä liikkeelle ja josta tehdä omaan arkeen sopiva.

7. ARVIONTI & POHDINTA

Opinnäytetyön aikana tapahtui ja sattui kaikenlaista. Ongelmia ja vaikeita tilanteita riitti, samoin kuin myös onnistumisia ja mukavia tilanteita. Opinnäytetyön ensimmäiset kuukaudet olivat inspiraation puolesta ihania ja ideoita syntyi kokoajan.

Yhteistyökuvion puuttuminen jäi hieman kalvamaan työtä, koska siinä olisi ollut omat hyvät puolensa, mutta olen iloinen, että sain opinnäytetyön tehtyä omin voimin. Toisaalta ilman opinnäytetyöohjaajaani Marja-Leena Piippona moni asia olisi vienyt paljon enemmän aikaa ja aiheuttanut enemmän harmaita hiuksia. Marja-Leena sai innostukseni uudestaan ja uudestaan esille ja sain häneltä myös paljon kaipaamiani kommentteja koko opinnäytetyön ajan. Apuna olivat myös koulukaverini sekä ystävät, jota kuuntelivat aina kiltisti, kun puhuin heille opinnäytetyöstäni. Heidän läsnäolo ja henkinen tuki olivat työn aikana todella tärkeitä. Yhteistyökumppanin vastikkeeksi tulivat kyselyyn vastanneet ihmiset. Heiltä sain korvaamatonta tietoa sekä ajatuksia ja näkökulmia työlleni. Ilman heidän vastauksiaan työni olisi lähtenyt johonkin täysin toiseen suuntaan. Ilman heitä, moni hyvä huomio olisi jäänyt huomiotta ja moni näkökulma ja mielipide kuulematta.

Varsinainen kirjallinen tutkimus sairastamiseen ja lääkkeisiin jäi taka-alalle, kun kysely tuotti odotettua paremman tuloksen. Kyselyn ansiosta pystyin todella käyttäjäläheisesti tutkimaan tarpeita ja suunnittelemaan esineen käyttötarkoitusta ja ulkonäköä. Kyselyssä tuli ilmi monia asioita, joita yritin parhaani mukaan ottaa huomioon lopullisessa esineessä. Mielestäni onnistuin löytämään haluttuja ja toivottuja asioita ja yhdistämään ne yhdeksi ja toimivaksi esineeksi.

Kokonaisuudessaan olen todella tyytyväinen aikaansaamaani lopputulokseen. Alussa oli pelkkä idea ja ajatus jostain, mitä en pystynyt kunnolla edes mielessäni näkemään ja kuukausien aikana ajatuksesta syntyi esine, joka muokkautui prosessin edetessä muodosta ja koosta toiseen. Lopputuloksena syntynyt ajatus esineestä sekä prototyypit olivat jotain, minkä näkeminen innostutti. Prosessin alussa mitään konkreettista ei ollut tarkoitus tehdä, mutta prototyyppien ollessa kädessä ei voinut tehdä muuta kuin hymyillä. Toisaalta suunnitelmasta oli valintavaiheessa kaksi eri kokoa, joista toinen karsiutui valmistusprosessin aikana pois, koska aikataulu oli niin tiukka ja malline hajosi kahdesti. Tämä harmitti kovasti, koska pois jäänyt versio oli itselleni mieluisempi ja siinä olivat mielestäni mittasuhteet ja toimivuus parhaimmillaan.

Opinnäytetyön aikana pääsin pitämään työpäiväkirjaa ja tekemään luonnoksia ja piirroksia enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Päiväkirja täyttyi määrätietoisesti huomioista ja luonnoksista paljon helpommin kuin aiemmin. Luonnoksia ja ideoita tuli välillä päivän aikana piirrettyä paperille monen eri otteeseen ja luonnoskirjasen kuljettamisesta ympäriinsä oli vihdoinkin jotain hyötyä. Työpäiväkirja pystyin myös mukavasti seuraamaan muodon muutoksissa sekä ideoiden kehittämisessä.

Ongelmista oppii ja niin tapahtui myös opinnäytetyöni aikana. Alun epävarmuus asioissa ja ideoissa aiheutti ongelmia aikataulussa sekä aiheen rajauksessa. Aikatauluongelmat liittyivät pääosin seminaariaikoihin, joiden takia ei mitään suuria muutoksia kuitenkaan päässyt

tapautumaan. Opinnäytetyö venyi vuoden 2013 puolelle, mutta se oli myös hyvä asia, koska ilman tuota lisäaikaa prototyyppien valmistus olisi jäänyt pois ja hyödylliseksi osoittautunut testi olisi näin ollen myös jäänyt tekemättä. Työn eteneminen olisi toki voinut olla alkuvaiheessa suunnitellumpaa, jolloin asioille olisi ollut enemmän aikaa ja työ olisi ollut organisoidumpaa, mutta koska työ eli omaa elämäänsä koko prosessin ajan oli aikataulutusta välillä todella haastavaa.

Ennen opinnäytetyötäni sain kuulla aiheajauksen takia todella laajoiksi venyneistä opinnäytetyöaiheista. Aihe tuntui itsellenikin kokoajan liikkuvan johonkin suuntaan ja vaikka päätin lähteä viemään tiettyä ideaa eteenpäin, niin seuraavana päivänä uusi idea vei kuitenkin mukanaan. Toisaalta inspiraation mukaan oli todella hienoa joutua, enkä ole siitä yhtään harmissani.

Oli myös todella positiivista huomata opinnäytetyö edetessä, kuinka keramiikka löysi taas tiensä ajatuksiini ja kuinka jo hieman tylsäksi muuttuneesta materiaalista pystyi jälleen inspiroitumaan. Alussa olisin halunnut tehdä opinnäytetyön jostain täysin muusta materiaalista, mutta työn edetessä keramiikka teki tuloaan, kunnes vaihtoehtoja ei enää edes ollut.

LÄHTEET

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, tekeminen. Artefakta 16. 2. painos. Hamina: AKATIIMI Oy

Jylhävuorio, H. 2003. Keramiikan materiaalit. 2. painos. Kuopion Muotoiluakatemia. Taitemia 20.
Kirjakas Ky Nurmijärvi 2003.

Salokangas, R. 2011. Epilepsia printtinä. Opinnäyte. [viitattu 01.10.2012]
Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/27971>

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus. Matkailijan lääkkeet [viitattu 04.02.2013].
Saatavissa: http://www.fimea.fi/vaesto/matkailijan_laakkeet

Novartis. Novartis – potilaan parhaaksi [viitattu 04.05.2013].
Saatavissa: http://www.novartis.fi/yritys/fi_FI/yritys/

Orion. Orion lyhyesti [viitattu 04.02.2013].
Saatavissa:<http://www.orion.fi/Orion/Orion-yrityksena/>

LIITTEET

LIITE 1. Sähköpostikysely

KUVALÄHTEET

KUVA 1. Dosetti (Tekijän omat arkistot)

KUVA 2. Insuliinipiikki (Tekijän omat arkistot)

KUVA 3. Lääkelaatikko ja läpipainopakkaus (Tekijän omat arkistot)

KUVA 4. Omamielikuva esineestä (Tekijän omat arkistot)

KUVA 5. Taide- käyttöesineen osien pohdintaa (Tekijän omat arkistot)

KUVA 6. Rasia sisältää kannen.(Tekijän omat arkistot)

KUVA 7. Donitsi (Tekijän omat arkistot)

KUVA 8. Lokerot (Tekijän omat arkistot)

KUVA 9. Orgaaninen muoto (Tekijän omat arkistot)

KUVA 10. Kiinnityksen mielenkiintoa (Tekijän omat arkistot)

- KUVA 11. Avaimenperät ja korkkikannet (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 12. Pullomatti korkkikannella (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 13. Takaisin rasiaan (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 14. Tangram & seitsemän palaa (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 15. Magneetit (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 16. Perusmuodot (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 17. Jatkoa perusmuodoille (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 18. Yhdistelmä kokeita (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 19. Yhdistelmä kokeita (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 20. Yhdistelmä kokeita (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 21. Suorakaiteet & kumilenkit (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 22. Kapenevia muotoja (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 23. Mittapiirros (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 24. Muotti ja esinepuolikas (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 25. Poltosta tulleet esinepuolikkaat (Tekijän omat arkistot)
- KUVA 26. Prototyypit (Tekijän omat arkistot)

LAUSAHDUKSET

LAUSAHDUS 1. Kyselyyn vastanneen kertomaa. (Tekijän omat arkistot)

LAUSAHDUS 2. Tekijän työpäiväkirjasta. (Tekijän omat arkistot)

LIITE 1

Hei!

Suunnittelen opinnäytetyönäni nuorille suunnattua lääkkeiden säilytys- ja kuljetusesinettä. Opinnäytetyötäni varten haluaisin tietää, kuinka eri ihmiset säilyttävät ja kuljettavat lääkkeitänsä. Lääkkeillä sinänsä ei ole merkitystä ja ne voivatkin olla melkein mitä vain (päänsärkyläkkeet, vitamiinit, antihistamiini, jne.). Esineen tulee toimia mahdollisimman monikäyttöisesti mahdollisimman monien lääkkeiden kuljetuksessa ja säilytyksessä.

Kysymys siis kuuluu:

Miten ja missä säilytät lääkkeitäsi, ollessasi kotona sekä ollessasi matkalla?

Kiitos & Kumarrus.

Terveisin:

Olli Maunula